

Konsekvensutredning BFS 2020:5

Boverkets föreskrifter om detaljplan

Konsekvensutredning BFS 2020:5

Boverkets föreskrifter om detaljplan

Titel: Konsekvensutredning BFS 2020:5
Utgivare: Boverket, september, 2020
Diarienummer: 3.2.1 6352/2018

Konsekvensutredningen finns i pdf-format på Boverkets webbplats.
Den kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Bakgrund	5
Arbetsmetod och remissförfarande	7
Avgränsningar	11
Problembeskrivning	14
Detaljplanen – från bild till funktionalitet	14
Dagens regler	16
Motivet till föreskrifterna	17
Nollalternativet – om inga ändringar görs	18
Alternativa lösningar	18
Överensstämmelse med EU-reglering	19
Författningsförslaget	20
Digital information	20
Avgränsningar och planbestämmelser	20
Användandet av planbestämmelser	21
Övrigt om planbestämmelser	25
Konsekvenser	27
En digital detaljplane- och samhällsbyggnadsprocess	27
Nya bindande regler	28
Övergripande konsekvenser av författningsförslaget	29
Vilka berörs av författningsförslaget	30
Konsekvenser för kommunerna	30
Konsekvenser för staten	34
Konsekvenser för företag	34
Konsekvenser för allmänheten	38
Konsekvenser för miljön	38
Övriga konsekvenser	39
Författningskommentarer med konsekvenser	40
1 kap. Inledning, innehåll och definitioner	40
2 kap. Digital information	42
3 kap. Avgränsningar och planbestämmelser	46
4 kap. Användningsbestämmelser för allmän plats	49
5 kap. Användningsbestämmelser för kvartersmark	56
6 kap. Användningsbestämmelser för vattenområde	73
7 kap. Egenskapsbestämmelser	75
Ikraftträdandebestämmelser	103
Bilaga 1 Företag som påverkas	105

Sammanfattning

Idag tillämpas Boverkets allmänna råd (BFS 2014:5) om planbestämmelser för detaljplan och en exempelsamling i form av Boverkets Planbestämmelsekatalog samt allmän vägledning till PBL vid framtagande av detaljplaner.

Boverket har bedömt att det är nödvändigt att reglera formerna för överföring av detaljplaneinformation för att möjliggöra återanvändning och att i framtiden skapa förutsättningar för nationell åtkomst.

För att inte hindra utvecklingen av olika sätt att digitalt redovisa detaljplaner väljer Boverket att inte reglera de delar som handlar om tydlighetskravet i PBL i föreskrifter utan i stället som allmänna råd.

Boverket förslag till nya föreskrifter syftar till att på en övergripande nivå reglera de grundläggande förutsättningarna för överföring av informationen i detaljplaner. En förutsättning är att informationen är enhetlig och tydlig. Den föreslagna regleringen har härigenom också funktionen att främja tydlighetskravet i PBL.

Den huvudsakliga konsekvensen av den föreslagna regleringen är att den som är informationsansvarig och den som producerar sådan information som regleringen omfattar tvingas att anpassa sitt arbetssätt och sina verktyg. I detta fall är det i första hand kommunerna som påverkas. Kommunerna måste efter en given tidpunkt producera detaljplaner med stöd av programvara som kan uppfylla kraven i föreskrifterna. Detta innebär i sin tur att kommunerna vid behov innan dess har säkerställt detta genom upphandling av programvara eller konsulttjänster. Samtidigt måste de intressenter som vill kunna tillgodogöra sig och bearbeta data kunna hantera informationen i sina programvaror.

Inledning

I detta kapital redogörs för bakgrunden till de föreskrifter som Boverket föreslår. Här beskrivs också arbetsmetod och remissförfarandet samt de avgränsningar som gjorts.

Bakgrund

Riksdagen och regeringen har uttalat en tydlig ambition att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digital teknik. Ett av fokusområdena för detta arbete är samhällsbyggnadsprocessen.

Dagens möjligheter att utbyta information mellan olika aktörer försvåras av att kommuner, konsulter och andra aktörer arbetar med olika tekniska lösningar och att den digitala informationen i detaljplaner struktureras och lagras på olika sätt.

För att förverkliga en digital samhällsbyggnadsprocess måste informationen i detaljplaner kunna återanvändas efter att planen fått laga kraft, exempelvis i samband med genomförandet av planen.

Det finns också ett stort behov av att digitalt kunna överföra informationen i detaljplaner mellan olika aktörer. Till exempel måste ytorna med bestämmelser kunna överföras digitalt. Om informationen inte går att överföra på ett enhetligt sätt säkerställs inte heller att den går att återanvända av andra som är intresserade av informationen.

Boverkets arbete med digitala detaljplaner

Boverket har under flera år arbetat för en digital samhällsbyggnadsprocess och med förutsättningarna kring detta. Som ett led i detta har Boverket främjat arbetet med digitalisering av detaljplaner, såväl nya som befintliga. Arbetet har främst bedrivits inom ramarna för Svenska institutet för standarder (SIS). En teknisk kommitté inom SIS (Fysisk planering, SIS/TK 501) har tagit fram en överföringsstandard (Geografisk information – Detaljplan – Applikationsschema för planbestämmelser, SS 637040:2016), som reglerar förutsättningarna för överföring av detaljplaineinformation vid digitalisering av nya och befintliga detaljplaner. Parallellt med det arbetet har Boverket tagit fram Planbestämmelekatalogen som innehåller de bestämmelser som rekommenderats i allmänna råd och vägledningar av Boverket och motsvarande ansvariga myndigheter sedan år 1949. Den syftar bland annat till att skapa enhetlighet vid reglering med planbestämmelser vilket innebär att planbestämmelser får samma innebörd. Arbetet har hittills bedrivits med syfte att möjliggöra digitala

detaljplaner utan krav i lagstiftningen. Eftersom databasfilen med planinformation normalt inte kan anses utgöra digitalt original är det kanske inte helt korrekt att benämna dessa som digitala detaljplaner eftersom det egentligen handlar om digitalt georefererad planinformation.

De flesta kommuner använder någon form av programvara när de tar fram nya detaljplaner och när de digitaliserar befintliga. Ett antal programvaruutvecklare har tillämpat standarden tillsammans med Planbestämmelsekatalogen i sina programvaror. Andra har endast tillämpat Planbestämmelsekatalogen i sina programvaror. Flera kommuner använder enklare programvaror. Planbestämmelsekatalogen används inte enbart för att digitalisera befintliga detaljplaner, utan även för produktion av nya planer.

Uppdrag till Boverket att utreda digitala detaljplaner

Boverket fick i januari 2017 i uppdrag av regeringen att utreda förutsättningarna för digitala detaljplaner och levererade år 2017 rapporten Digitala detaljplaner – Reglering av hur detaljplaner ska utformas digitalt, 2017:2. Regeringen följde upp rapporten med en proposition ”Digitalisering av grundkartor och detaljplaner” (prop. 2017/18:132).

Propositionen ledde år 2018 till ändringar i 16 kap. plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Kapitlet fick en ny paragraf, 1 a §, med följande lydelse:

1 a § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om standarder för utformning av detaljplaner och planbeskrivningar enligt 4 kap. samt grundkartor enligt 5 kap. 8 §.

Genom bemyndigandet i PBL fick regeringen möjlighet att meddela materiella bestämmelser i plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, samt rätt att vidaredelegera till andra myndigheter att meddela föreskrifter på området.

Regeringen beslutade därefter att införa en ny bestämmelse, 2 kap. 5 a § PBF, samt att ge Boverket ett nytt bemyndigande i 10 kap. 29 §. I 2 kap. 5 a § infördes en bestämmelse med innebörden att uppgifter (information) i detaljplaner och planbeskrivningar ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Bestämmelsen kompletterades med bemyndigandet i 10 kap. 29 § om att meddela föreskrifter om detaljplan med planbeskrivning.

Dessa bestämmelser har följande lydelse:

5 a § Detaljplaner och planbeskrivningar ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt.

29 § Boverket får, efter att ha gett Lantmäteriet tillfälle att yttra sig, meddela ytterligare föreskrifter om standarder för utformning av detaljplaner och planbeskrivningar enligt 4 kap. plan- och bygglagen (2010:900) och undantag från kravet i 2 kap. 5 a §.

Av övergångsbestämmelserna till 2 kap. 5 a § PBF följer att detaljplaner och planbeskrivningar som påbörjas efter den 31 december 2021 ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt. Det är kommunens ansvar att uppfylla kravet. För att uppnå syftet att skapa enhetlig digital detaljplaneinformation som kan användas nationellt behövs mer detaljerade regler för den digitala informationen. Utan sådana regler blir kommunerna tvungna att på egen hand lösa implementeringen av 2 kap. 5 a § PBF, antagligen, med en mängd olika lösningar som följd. Boverket använder därför nu föreskriftsrätten för att ta fram en föreskrift om detaljplaners reglering och digitala information.

Arbetsmetod och remissförfarande

Särskilda diskussioner har förts med Lantmäteriet, Fortifikationsverket och med en referensgrupp med experter från Sveriges kommuner och regioner (SKR), enskilda kommuner, berörda företag och länsstyrelserna. Dessa har tidigt i processen beretts möjlighet att lämna synpunkter på ett utkast till föreskrift. Författningsförslaget remitterades därefter formellt.

Samverkan med Lantmäteriet

Lantmäteriet har på uppdrag av regeringen utrett frågan om en nationell geodataplattform och en nationell plandatabas. Lantmäteriet lämnade sin slutrapport till regeringen den 26 april 2019. I slutrapporten föreslås en plattform där information av nationellt intresse från samhällsbyggnadsprocessen ska tillgängliggöras nationellt. På så sätt ges konsumenter inom samhällsbyggnadsprocessen åtkomst till den information som behövs – oavsett vem som har producerat den. Lantmäteriets förslag innebär att lagen (2010:1767) om geografisk miljöinformation ska vara den juridiska förutsättningen för att tillgängliggöra digital information i detaljplaner och planbeskrivningar. En av förutsättningarna för en nationell plattform av geodata är att det tas fram nationella specifikationer för överföring av geodata.¹

Nationella specifikationer och ett ramverk för dessa, skapar förutsättningar för att flera aktörer, t.ex. kommuner, kan arbeta på ett likartat sätt. Det underlättar ett mer rättssäkert utbyte av information mellan parter i samhällsbyggnadsprocessen och effektiviserar processen.

¹ [https://www.lantmateriet.se/sv/Om-Lantmateriet/Samverkan-med-andra/lantmateriet---utvecklingsmyndighet-for-samhallsbyggnadsprocessen/nationella-specifikationer/?qry=digital samhällsbyggnadsprocess](https://www.lantmateriet.se/sv/Om-Lantmateriet/Samverkan-med-andra/lantmateriet---utvecklingsmyndighet-for-samhallsbyggnadsprocessen/nationella-specifikationer/?qry=digital%20samhallsbyggnadsprocess) hämtad 2020-09-02.

Boverket är i dagsläget delaktigt i Lantmäteriets arbete med att ta fram en nationell specifikation för detaljplaneinformation och att testa denna. I detta arbete är även kommuner och programvaruutvecklare involverade. Samverkan utfördes inom ramen för Geodatarådets arbetsgrupper på uppdrag av Lantmäteriet.

Specifikationerna kommer att innehålla preciserade förutsättningar för överföring av informationen i detaljplaner och planbeskrivningar. Det är specifikationen som mer detaljerat kommer att utgöra kraven för hur kommuner ska tillhandahålla/överföra planinformation nationellt och samtidigt uppfylla lagstiftningen om geografisk miljöinformation (INSPIRE).

Eftersom de nationella specifikationerna kommer att bli styrande för hur kommuner ska leverera sin digitala detaljplaneinformation till den nationella plattformen anser Boverket att den nu föreslagna föreskriften inte ska innehålla preciserade krav motsvarande den nuvarande detaljplanestandarden eller de kommande nationella specifikationerna. Lantmäteriet kommer att närmare utreda konsekvenserna av tillämpning av specifikationerna.

Remissförfarande

Förslaget på föreskrift har varit på remiss vid två tillfällen. Första tillfället var under sommaren 2019 och det andra tillfället under perioden december 2019–mars 2020. Remissen skickades till landets samtliga kommuner, ett antal länsstyrelser, andra berörda myndigheter och till berörda privata aktörer. Vid båda tillfällena tog Boverket emot ett mycket stort antal synpunkter, som ledde till justeringar av förslaget.

Vid det första remissförfarandet var utfallet blandat. Flera remissinstanser pekade på fördelarna med en enhetlig reglering och en digital samhällsbyggnadsprocess. Det framhölls särskilt att det är viktigt att Boverkets arbete görs i en kontinuerlig dialog med alla berörda parter, särskilt landets kommuner. Flera av remissinstanserna framförde att föreskrifterna på ett alltför detaljerat sätt reglerade presentationen av en detaljplan. Det framfördes att sådana regler i en föreskrift riskerar att hindra en digital utveckling. Det framfördes också synpunkter på remissförslagets lösning avseende redovisning på en analog plankarta.

Boverket ändrade därför inriktningen på förslaget så att detaljplanens presentation inte längre reglerades. Regleringen utgår i stället ifrån detaljplanens funktionalitet. Detta förklaras i avsnittet ”Detaljplanen – från bild till funktionalitet”, s. 19.

Boverket valde också att inte ha med reglering av planbeskrivningen i föreskriften. Planbeskrivningen kommer i stället regleras i en särskild föreskrift, som i dagsläget är under arbete. Även detta förslag på föreskrift har remitterats.

Vid det andra remisstillfället mottogs också ett stort antal synpunkter, varav de flesta tillstyrkte förslaget. De flesta synpunkter som kom in rörde detaljfrågor om vilka planbestämmelser som bör finnas med i tabellerna i 4–7 kap. Boverket har beaktat dessa synpunkter i den mån det varit möjligt enligt de ramar PBL ger för reglering med planbestämmelser. Flera framhöll också att det var oklart i förslaget för vilka planbestämmelser som bestämmelsens formulering reglerades. Boverket delar den uppfattningen och har därför förtydligat förslaget. Föreskriften reglerar nu formuleringar för de flesta planbestämmelser. Eftersom så gott som samtliga bestämmelser fortfarande kan formuleras fritt bedömer Boverket att detta leder till en ökad enhetlighet vid användandet av planbestämmelser utan att inskränka ramarna för kommunens handlingsfrihet vid detaljplanering enligt PBL. Regleringen förklaras mer utförligt under avsnittet ”Författningsförslaget”.

Ikraftträdande

Föreskriften träder i kraft den 1 oktober 2020 och blir obligatoriskt att tillämpa den 1 januari 2022. Datumen är bestämda med hänsyn till den utbildning och tid för omställning som kommunerna behöver ha för att implementera det nya systemet. Även programvaruutvecklare behöver utbildning och tid för att möta de nya kraven som kommunerna kommer behöva ställa på programvaran.

Tillsammans med föreskriften beslutar Boverket även om allmänna råd om redovisning av reglering i detaljplan. De allmänna råden börjar gälla den 1 oktober 2020 och ersätter tillsammans med föreskriften de tidigare gällande allmänna råden (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Under remissförfarandet har framförts synpunkter om att tiden för implementering är för kort. Boverket inser svårigheterna för landets kommuner att på en grundläggande nivå förändra sitt arbetssätt vad gäller detaljplaner. Detaljplaner och planbeskrivningar ska dock utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt om de påbörjas efter den 31 december 2021. Detta följer av 2 kap. 5 a § PBF och övergångsbestämmelser. Föreskriften syftar till att skapa förutsättningar för en enhetlig och fungerande tillämpning av denna bestämmelse. Det innebär att det är lämpligt att föreskriften blir obligatorisk att följa från samma datum. Annars skulle kommunerna bli tvungna att på egen hand lösa

implementeringen av 2 kap. 5 a § PBF fram tills föreskriften trätt i kraft, vilket hade komplicerat situationen betydligt.

Övergångsperiod

Idag finns det bindande regler för detaljplan i PBL och PBF. Innan Boverkets föreskrifter blir obligatoriska att börja tillämpa finns det ingen annan bindande reglering av detaljplan. Från och med det datum som föreskrifterna och de allmänna råden om redovisning träder i kraft kan kommunerna använda föreskriften och de allmänna råden, alltså redan innan föreskriften blir obligatorisk att börja tillämpa.

Det tidigare allmänna rådet om planbestämmelser i detaljplan (BFS 2014:5) upphävs samma datum som de nya föreskrifterna och allmänna rådet träder i kraft, den 1 oktober 2020. De detaljplaner som påbörjats innan övergångsperiodens början får avslutas med stöd av de upphävda allmänna råden.

Informationsinsatser

Föreskriften, tillsammans med eventuella regler om nationellt tillgängliggörande, kommer innebära en omställning för alla som arbetar med detaljplaner. Därför kommer det finnas ett stort behov av vägledning samt att Boverket och Lantmäteriet genomför utbildningsinsatser under tiden fram till ikraftträdandet. Dessa insatser behöver rikta sig både mot offentliga och privata aktörer.

Medgivande av regeringen

Boverket bedömer att ett medgivande från regeringen inte behöver inhämtas. Föreskriften bedöms inte medföra ökade kostnader av sådan art för kommunerna att ett medgivande krävs. Det är också svårt att särskilja kostnader som genereras av denna föreskrift i förhållande till den digitaliseringsomvandling som redan sker inom kommunerna. Drygt 80 procent av kommunerna använder idag programvaror som fortfarande kan användas efter att ha uppdaterats i enlighet med den uppdaterade Planbestämmelsekatalogen samt andra ändringar som följer av föreskriften.

Uppdateringarna av programvarorna bedöms inte få påtagligt större konsekvenser för kommunerna än vad som följer av uppdateringar när Planbestämmelsekatalogen i övrigt genomgår förändringar. Konsekvenserna av eventuella programvaruförändringar med anledningen av Lantmäteriets specifikationer för att säkerställa nationellt tillgängliggörande av planinformation kommer att utredas av Lantmäteriet.

EU-anmälan till Kommerskollegium

Boverket har remitterat ett förslag på föreskrift till Kommerskollegium, som bedömt att det inte framgår tydligt om kraven är ställda på kommuners arbete med detaljplaner eller om kraven är ställda gentemot den bakomliggande programvaran. Anmälningsplikt uppstår bl.a. när en teknisk föreskrift innehåller tekniska specifikationer som fastställer de egenskaper som krävs av en produkt.

Det går inte att utesluta tolkningen att föreskriften även får verkan för programvaruleverantörer, eftersom de kommer behöva utforma sin programvara så att föreskriften följs.

Boverket gör därför bedömningen att föreskriften ska anmälas till Kommerskollegium.

Avgränsningar

Föreskriften berör detaljplaners reglering och digital information i detaljplaner. Föreskriften reglerar förutsättningarna för ett enhetligt system för planinformation och att sådan information ska kunna överföras digitalt.

Föreskriftens omfattning

Föreskriften om detaljplan ersätter Boverkets befintliga allmänna råd (BFS 2014:5) om planbestämmelser för detaljplan i de delar som berör information i detaljplaner. Resterande delar av det befintliga allmänna rådet ersätts av det allmänna rådet om redovisning av detaljplaner

Föreskriften ska läsas tillsammans med överordnade författningar, PBL och PBF, eftersom sådant som regleras där inte återges i föreskriften. I det allmänna rådet om redovisning av detaljplaner ger Boverket råd om hur informationen i föreskriften kan redovisas för att tydlighetskravet i 4 kap. 32 § PBL ska uppnås.

Föreskriften innehåller inte regler för informationen i planbeskrivningar. Detta kommer att regleras i en särskild föreskrift.

Varken PBL eller föreskriften reglerar frågorna om nationellt tillgängliggörande. Dessa frågor bereds nu inom Regeringskansliet. Lantmäteriet föreslog i sin slutrapport för uppdraget att verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess² att den konceptuella arkitekturen för en nationell plattform implementeras i tre etapper.

² Lantmäteriet (2019) Nationellt tillgängliggörande av geodata i samhällsbyggnadsprocessen. Slutrapport i uppdraget att verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess, dnr: 519-2018/2019.

Etapp I omfattar detaljplaneinformation samt cirka tio informationsmängder där information som behövs för att skapa en grundkarta enligt 5 kap. 8 § PBL har högsta prioritet. Etappen förutsätter, enligt Lantmäteriets delrapport, beslut av regeringen senast den 31 december 2019 om juridiska och ekonomiska förutsättningar samt ett beslut som initierar en rättslig lösning på lång sikt och att nödvändig rättsutveckling påbörjas under etapp I. Juridiska förutsättningar för en provverksamhet föreslås träda ikraft senast den 31 december 2022.

Frågorna om nationellt tillgängliggörande av digital information i detaljplaner med planbeskrivningar är alltså under beredning och kan inte hanteras i Boverkets föreskrift.

Bemyndigande

Boverkets bemyndigande innebär att Boverket får skriva föreskrifter till 4 kap. Genom kravet i 2 kap. 5 a § PBF på att informationen i detaljplaner och planbeskrivningar ska kunna överföras digitalt tillkommer ett funktionskrav att informationen i detaljplaner med planbeskrivningar ska kunna tillgängliggöras och behandlas (överföras) digitalt.

Det saknas, som tidigare nämnts, idag lagstiftning om att detaljplaner ska tillgängliggöras nationellt i digital form. För att uppnå målet med en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess är inte kravet på överförbarhet av digital planinformation tillräckligt. För att uppnå det målet är regleringen beroende av att Lantmäteriet får medel och rättsliga förutsättningar att bygga upp en plattform för nationellt tillgängliggörande av kommunal planinformation.

Genom den nya bestämmelsen i 2 kap. 5 a § PBF inträder en indirekt skyldighet för kommunerna att tillgängliggöra planinformation digitalt. Regeringen måste genom kravet på digitalisering komplettera bilagan till förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation med krav på tillgängliggörande av planinformation. Detta eftersom fysiska planer är en informationsmängd som omfattas av INSPIRE-direktivet. Kravet på att hålla även planinformation tillgänglig inträder när lagstiftningen om miljöinformation ändras. Lantmäteriet föreslår en författningslösning i sin slutrapport om nationellt tillgängliggörande som samtidigt uppfyller INSPIRE-direktivets krav. Denna lösning underlättar också kommunens ansvar enligt INSPIRE-regleringen. Kravet från INSPIRE omfattar såväl befintlig digital planinformation som nytillkommande.

Boverkets föreskrifter behandlar inte heller offentlighet- och sekretess-, personuppgifts- (GDPR), förvaltnings- eller arkivlagsfrågor. Dessa regelverk är generella och gäller ändå för kommunerna, och måste hanteras av regeringen samlat, i synnerhet när det införs ett krav på nationellt tillgängliggörande.

Problembeskrivning

I detta kapitel beskrivs motiven till den nya föreskriften. Vidare diskuteras vad som sker om ingen reglering införs, det så kallade nollalternativet, samt kortfattat även alternativa lösningar. Avslutningsvis beskrivs de rättsliga grunderna för förslaget. Kapitlet inleds med en diskussion om detaljplanen som juridiskt dokument.

Detaljplanen – från bild till funktionalitet

En detaljplan är ett beslut som konstitueras i en plankarta med tillhörande planbeskrivning. Plankartan med bestämmelser blir genom beslutet bindande. Plankartan är idag, enligt praxis, allmänna råd och vägledning, utformade enligt ett visst manér. Manéret har utvecklats med syfte att beslutet i form av bestämmelser och gränser ska kunna läsas och begripas tvådimensionellt. Av detta skäl finns bland annat en hierarki mellan olika typer av gränser och olika typer av bestämmelser. Arkivmässigt hanteras dessa handlingar som papper eller som elektroniska bilder i PDF/A-format.

I plankartan är det planbeteckningarna och gränserna som är bärare av den information som beslutats i planbestämmelserna. Planbestämmelserna gäller även i höjdled vilket innebär att beslutet i realiteten är tredimensionellt men det redovisas och ska begripas tvådimensionellt.

Idag följer de digitala planer som görs Planbestämmelekatalogen och överföringsformatet bygger på SIS-standarden för detaljplaner som i sin tur bygger på det tvådimensionella manéret. Utifrån informationen går det att bygga tredimensionella illustrationer som kan användas under samråd och i tjänster vid efterföljande beslut.

Det finns egentligen inga tekniska eller betydande legala hinder mot att frångå den praxis som finns idag för att redovisa förvaltningsbeslutet detaljplan. Det finns ett grundläggande krav i PBL att detaljplanen ska vara tydlig. Detta innebär att medborgarna under processen ska kunna förstå vad beslutet innebär och det ska vara möjligt att förstå bestämmelserna i ett efterföljande beslut. PBL anger att detaljplanen ska bestå av en karta och att det av denna ska framgå hur planområdet delas upp för skilda ändamål och vilka bestämmelser som gäller för olika områden. Enligt lagen får fastighetsindelingsbestämmelser redovisas på en särskild plankarta. Regleringen ska tydligt framgå av planen.

Frågan är vad som krävs som minsta gemensamma nämnare för att ett planbeslut ska vara begripligt. Man kan sannolikt inte kräva att medborgarna ska vara så digitalt mogna att de ska behöva klicka sig igenom varje punkt på plankartan för att förstå vad planen i ett sammanhang reglerar. Det räcker alltså inte att bara ha information i en datafil georefererad till kartan. Någon form av visualisering är nödvändig om detaljplanebeslutet inte bara ska vara för maskiner utan också för människor som beslutar och tolkar beslutet samt de som i övrigt berörs av beslutet.

Det bör inte finnas något hinder mot att olika former av visualiseringar används så länge de uppfyller tydlighetskravet. Beslutet ska kunna läsas och förstås av alla som berörs av det så länge det finns en plankarta med bestämmelser för olika områden. Lagen i sig begränsar inte plankartan till att endast vara tvådimensionell.

För att inte hindra utvecklingen av olika sätt att digitalt redovisa detaljplaner väljer Boverket att inte reglera de delar som handlar om redovisningen av detaljplanen i föreskriften utan i stället som allmänna råd.

Förvaltningsbeslutet

En detaljplan är ett förvaltningsrättsligt beslut. Detaljplanen består av en plankarta och de bestämmelser som behövs i övrigt. Plankartan och bestämmelserna på plankartan är juridiskt bindande.

Ett förvaltningsrättsligt beslut kan ha flera olika former. Det finns i princip inga absoluta hinder, vare sig tekniska eller juridiska sådana, mot att ett beslut tas fram och beslutas som digitalt original. Det är vanligt förekommande bland flera olika myndigheter idag. Det innebär bland annat att beslutet inte är beroende av analoga pappershandlingar. Det viktiga är att beslutet innehåller den information som lagen kräver och att det kan arkiveras.

När det gäller ett beslut om detaljplan har det självklara fördelar att inte vara bunden av pappershandlingar. Det innebär möjligheter till en reglering som både har tydligare rättsverkningar och som dessutom ger möjligheter till en visualisering av beslutet som gör det lättare att förstå. Det kan till exempel vara tredimensionella planer som medger rotation och animeringar.

För att inte hindra utvecklingen av sådana planer är det därför mycket viktigt att en föreskrift om detaljplaner inte låser fast dagens planeringspraxis. Utgångspunkten bör alltså inte vara dagens papperskartor, utan en lösning som utnyttjar de möjligheter digitaliseringen ger. I stället anser

Boverket att föreskriften bör utformas utifrån vilken information som detaljplanen behöver ha, och hur den ska struktureras.

Den digitala detaljplanen måste samtidigt uppfylla de krav som ställs enligt PBL och även andra lagar som reglerar myndighetsbeslut, till exempel arkivlagstiftningen. Enligt Boverkets uppfattning innebär PBL inget hinder för digitala planer. Bestämmelserna om detaljplan i 4 och 5 kap PBL ställer inga krav på att beslutet ska ha en viss form. Däremot måste en detaljplan uppfylla kraven på arkivbeständighet och kunna arkiveras. Boverket har ingen möjlighet att påverka denna lagstiftning, utan i stället behöver frågan om arkivering lösas i respektive kommun på samma sätt som annan digital information hanteras idag. Det finns till exempel möjlighet för kommunerna att upprätta förvaltningsgemensamma specifikationer (FGS:er) tillsammans med Riksarkivet för information i verksamhetssystem.

Dagens regler

I plan- och bygglagens fjärde kapitel regleras vad kommunerna får bestämma i en detaljplan. Hur detta ska göras anges inte direkt i lagen, men det finns ett praktiskt och väl inarbetat system för hur regleringen ska redovisas i detaljplanen. Sedan 1949 har staten tagit fram anvisningar, allmänna råd och vägledning kring betecknings- och planbestämmelsesystemet och dess tillämpning.³

Boverket beslutade om allmänna råd för planbestämmelser (BFS 2014:5) med anledning av nya PBL som trädde i kraft 2011. Det allmänna rådet började gälla från den 2 januari 2015.

Idag är således kommunerna fria att själva välja hur ett förvaltningsbeslut om detaljplan ska presenteras och vilken informationen en detaljplan och en planbeskrivning ska innehålla utöver sådana direkta krav som ställs i lagen. Eftersom sådana lagkrav är få är kommunernas frihet stor. Friheten medför att resultaten, detaljplanerna och planbeskrivningarna, ser olika

³ Anvisningar angående beteckningar på plankartor. Kungliga byggnadsstyrelsens publikation 1950:2.

Beteckningar – bestämmelser, anvisningar för upprättande av detaljplaneförslag. Statens planverk publikation nr 37. 1970.

Detaljplaneanvisningar - anvisningar för upprättande av detaljplaneförslag.

Boken om detaljplan och områdesbestämmelser. Statens planverk 1987.

Boken om detaljplan och områdesbestämmelser. 1993 års revidering. Boverkets allmänna råd 1993:3.

Boken om detaljplan och områdesbestämmelser. 1996 års revidering. Boverkets allmänna råd 1996:1.

Boken om detaljplan och områdesbestämmelser. 2002 års revidering. Boverkets allmänna råd 2002:1.

ut. Beslutens tydlighet och kvalitet är mycket skiftande. Som påpekats ovan innebär detta att det idag saknas nödvändiga förutsättningar för en enhetlig nationell digital hantering av detaljplaner och planinformation och därmed saknas det också förutsättningar för en digital samhällsbyggnadsprocess och ett nationellt system för ett digitalt informationsutbyte.

Det saknas idag regler för digital planinformation men Boverket har, som tidigare nämnts, under flera år arbetat med förutsättningarna för en digital samhällsbyggnadsprocess och då särskilt med detaljplaner, såväl nya som befintliga. Arbetet har främst bedrivits inom ramarna för Svenska institutet för standarder, SIS. En teknisk kommitté inom standardiseringen (TK 501) har utarbetat en överföringsstandard⁴ som används för digitalisering av nya och befintliga detaljplaner.

Parallellt med standardiseringen har Boverket tagit fram Planbestämmelsekatalogen. Den syftar bl.a. till att skapa enhetlighet vid reglering med planbestämmelser vilket innebär att planbestämmelser får samma innebörd. Katalogen finns tillgänglig via API hos Boverket och kommer att revideras i enlighet med föreskriftens indelning av olika bestämmelser.

Ett antal programvaruutvecklare har tillämpat standarden och Planbestämmelsekatalogen fullt ut medan andra endast tillämpat katalogen.

Motivet till föreskrifterna

Boverkets ansvarsområde omfattar delar av samhällsbyggnadsprocessen, det vill säga de legala processer som anger förutsättningarna för alla de fysiska förändringarna i samhället. Boverket har här ett särskilt ansvar för de frågor som regleras i PBL – regionplanering, översiktsplanering, detaljplanering, lov- och byggprocess samt förvaltning och tillsyn.

Samhällsbyggnadsprocessen omfattar ett stort antal delprocesser som idag inte kan dra nytta av och återanvända den information som skapas i de olika delprocesserna. En del av denna information, planinformationen, har särskilt utpekats som vital för övriga delprocesser.

Syftet med den nya regleringen är att komma ett steg närmare en obruten samhällsbyggnadsprocess där detaljplaneinformation ska kunna överföras och återanvändas digitalt. Dessutom skapas möjligheter att exempelvis utveckla digitala tjänster, till exempel automatiserade bygglov. Mer i detalj innebär detta:

⁴ Geografisk information – Detaljplan – Applikationsschema för planbestämmelser, SS 637040:2016.

- Utveckla PBL:s bestämmelser om hur en detaljplan reglerar användningen av mark och vatten, särskilt med ledning av lagens tydlighetskrav.
- Slå fast enhetliga juridiska förutsättningar för vilken information en detaljplan ska innehålla och hur den ska struktureras.
- Ange hur detaljplanens digitala information ska kunna hanteras för att uppfylla 2 kap. 5 a § PBF.
- Skapa nödvändiga digitala kopplingar mellan de planbestämmelser kommunen använder, och planbestämmelserna i Boverkets Planbestämmelsekatalog.

Nollalternativet – om inga ändringar görs

Utan föreskrift kommer kommunerna att fortsätta att använda de allmänna råd och den praxis vi har idag som har vuxit fram under många decennier.

För att uppfylla kravet enligt 2 kap. 5 a § PBF så måste kommunerna ta fram sina egna lösningar för att implementera kravet. Detta kommer leda till olika lösningar för den digitala planinformationen eftersom kommunerna använder olika system med olika tekniker. Den digitala planinformationen kommer därför inte att finnas tillgänglig i ett enhetligt format och blir därmed inte heller maskinellt läsbar.⁵ Detta innebär att detaljplaneinformationen inte är återanvändbar på ett enhetligt sätt och att de aktörer i samhällsbyggnadsprocessen som skulle ha nytta av informationen inte har möjlighet att på ett enkelt sätt använda den.

Nuvarande praxis ger heller inte möjlighet att redovisa och därmed även reglera sådant som Boverket anser vara möjligt enligt PBL, t.ex. tredimensionell reglering. Denna brist kommer att kvarstå i nollalternativet.

Nollalternativet innebär att detaljplaneinformationen, vilken är en viktig komponent i införandet av en digital samhällsbyggnadsprocess, inte kommer att ha förutsättningar att överföras på ett enhetligt sätt och inte kunna bidra i en digital samhällsbyggnadsprocess.

Alternativa lösningar

Alla utredningar Boverket känner till som behandlat förutsättningarna för att införa en digital samhällsbyggnadsprocess och alla de aktiviteter

⁵ Boverket (2017) Digitala detaljplaner – reglering av hur detaljplaner ska utformas digitalt, rapport 2017:21.

Boverket deltagit i under de senaste åren har entydigt pekat på att grundläggande principer för informationsutbyte måste regleras med tvingande bestämmelser. Det räcker inte med rekommendationer att följa givna standarder.

Boverket anser därför att det saknas alternativa frivilliga lösningar att skapa ett enhetligt system för detaljplaner och överföring av digital planinformation.

Det är mot denna bakgrund Boverkets uppfattning att en tvingande reglering är nödvändig för att skapa förutsättningar för en digital samhällsbyggnadsprocess inom överskådlig tid.

Alternativa styrmedel

Lantmäteriets finansieringsmodell (geodatasamverkan) har använts under många år. Den bygger på ett avtal mellan kommuner och Lantmäteriet om utbyte av geodata. Många kommuner medverkar inte vilket innebär att det kommer att saknas information. Geodata från kommuner som inte medverkar kan inte med automatik överföras i brist på ett obligatoriskt regelverk. Boverket ser därför inte detta som ett möjligt alternativ till lagda författningsförslag.

Överensstämmelse med EU-reglering

Författningsförslaget överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Genom den nya bestämmelsen i 2 kap. 5 a § PBF inträder indirekt en skyldighet för kommunerna att tillgängliggöra detaljplaneinformation digitalt. Regeringen måste genom kravet på digital information komplettera bilagan till förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation med krav på tillgängliggörande av detaljplaneinformation. Detta eftersom fysiska planer är en informationsmängd som omfattas av INSPIRE-direktivet, vilket slår till när krav på digital information ställs på den informationsmängden.

Författningsförslaget

Digital information

Föreskriftens andra kapitel innehåller särskilda bestämmelser om digital hantering av uppgifter i en detaljplan. Syftet med reglerna är att den digitala informationen ska struktureras och hanteras på samma sätt av kommunerna. Kommunerna åläggs härigenom även att kunna överföra den beslutade informationen digitalt. De befintliga regelverken för arkivering, offentlighet och sekretess, personuppgifter etc. gäller parallellt. PBL med tillämpningsföreskrifter innehåller i sig inget krav på att den digitala informationen ska överföras till någon.

Lagstiftaren har i förarbetena (prop. 2017/18:132) om ”Digitalisering av grundkartor och detaljplaner” förutsatt att ändringarna i PBL med tillhörande tillämpningsföreskrifter följs av kompletterande lagstiftning om nationellt tillgängliggörande av detaljplaneinformation. Detta är bland annat nödvändigt för att uppfylla lagstiftningen av geografisk miljöinformation. Sådana tillämpningsföreskrifter kan även komma att åtföljas av tekniska specifikationer för överföring och tillgängliggörande. Av detta skäl är regleringen i den föreslagna föreskriften allmänt hållen för att inte riskera motverka förutsättningarna för nationellt tillhandahållande.

Avgränsningar och planbestämmelser

Förslagets 3 kap. innehåller gemensamma regler om planområdet och för detaljplanens planbestämmelser. Reglerna om avgränsning ger juridiska förutsättningar för horisontell och vertikal avgränsning av både planområde och planbestämmelser. Reglerna om vertikal avgränsning skapar en tydlig juridisk grund för reglering i tre dimensioner. Kapitlet innehåller även regler om preciseringar av planbestämmelser, samt om hänvisningar. Reglerna syftar till att göra detaljplanens reglering tydlig.

Redovisning av gränser och hierarki

Föreskriften anger inte hur avgränsningen av olika plan- eller bestämmelseområden ska redovisas, vare sig horisontellt eller vertikalt. Det innebär att det fortfarande kommer vara möjligt för kommunerna att använda sig av de gränser och den hierarki som traditionellt använts och som beskrivs i Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan. Denna hierarki finns även med i förslaget på nya allmänna råd om redovisning av reglering i detaljplan.

Det innebär också att kommunerna är fria att besluta om hur de olika områdena ska avgränsas i planen. Det blir även möjligt att frångå den traditionellt använda hierarkin. Exempelvis kan det vara möjligt att ange ytor för planbestämmelser som överlappar andra planbestämmelser, till exempel en bestämmelse om utnyttjandegrad som gäller inom ett användningsområde, utan att bestämmelsens yta avgränsas av andra egenskapsbestämmelser. Dock måste detaljplanens reglering tydligt framgå av beslutshandlingen enligt 4 kap. 32 § andra stycket PBL. Det innebär att kommunen och programvaran behöver lösa visualiseringen av planbestämmelserna på ett annat sätt än vad som framgår av det allmänna rådet.

Användandet av planbestämmelser

Föreskriftens 4–7 kap. reglerar vilka planbestämmelser som får användas i en detaljplan och vad som ingår i de olika planbestämmelserna. I dagsläget finns inga juridiskt bindande regler som specifikt reglerar planbestämmelser. Reglerna som föreslås baserar sig på gällande praxis och Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Syftet med att föreskriva om vilka planbestämmelser som får användas och vad som ingår i dem är att informationen i detaljplaner ska bli enhetlig och sökbar. Genom att informationen blir enhetlig främjas också rätts-säkerheten.

Enligt Boverkets uppfattning följs Boverkets allmänna råd (2014:5) i stor utsträckning av kommunerna. Boverket anser också att de flesta bestämmelser som används idag med stöd av det allmänna rådet fungerar väl i praktiken. Regleringen motsvarar därför oftast de rekommendationer som finns i det allmänna rådet. I de flesta fall ger föreskriften också möjlighet för kommunen att formulera planbestämmelser.

Planbestämmelsernas struktur

Traditionellt har planbestämmelser delats upp i kategorierna användningsbestämmelser, egenskapsbestämmelser och administrativa bestämmelser. Denna uppdelning har egentligen inte haft något annat ändamål än att tydliggöra bestämmelsernas syfte, och deras koppling till 4 kap. PBL samt redovisningen på plankartan. Uppdelningen är dock inte nödvändig för att uppfylla lagens tydlighetskrav och begreppen används inte i lagen. Eftersom den föreslagna föreskriften gör det möjligt att frångå gränshierarkin, är uppdelningen heller inte nödvändig för redovisningen. Tvärtom riskerar uppdelningen att låsa in hierarkin genom tvingande regler.

Boverket anser att bestämmelserna istället bör delas upp utifrån hur de regleras i 4 kap. PBL. En detaljplan måste ange vilken användning mark och vatten inom planområdet ska ha, med undantag för allmän plats med enskilt huvudmannaskap (4 kap. 5 § och 8 § 2). Övriga bestämmelser kan ofta vara nödvändiga för att skapa en lämplig mark- och vattenanvändning, till exempel bestämmelser om skydd mot olyckor, men är enligt lagen inte obligatoriska och därmed valbara. Föreskriften delar därför upp bestämmelserna enligt begreppen användningar, samt egenskapsbestämmelser. Begreppet administrativa bestämmelser används inte. Regleringsmöjligheterna i sig påverkas inte.

Vad som ingår i en planbestämmelse

I föreskriftens 4–7 kap. regleras förutsättningar för användandet av planbestämmelser i en detaljplan. Varje paragraf inleds med en förklaring av vad planbestämmelsen omfattar. Exempelvis inleds 4 kap. 2 § med en förklaring av vad användningsbestämmelsen Bostäder omfattar. Förklaringen finns för att beskriva bestämmelsens rättsverkan i en detaljplan och blir bindande vid tolkning av planbestämmelsen i en beslutad detaljplan.

Alla användningar av allmän plats och kvartersmark omfattar även komplement som är till för användningen. Boverkets allmänna råd (BFS 2014:5) om planbestämmelser i detaljplan har specifikt angett att komplement är möjliga för endast ett fåtal användningar, vilket gör detta till ett nytt förtydligande i föreskriften. Vilka komplement som är möjliga regleras inte i föreskriften. Detta kommer istället utvecklas genom exempel i Boverkets vägledning.

Vad som regleras i tabellerna

Till varje typ av planbestämmelse finns tabeller som anger vilka bestämmelser som ska användas samt vilka bestämmelsekoder som gäller för dessa. Bestämmelsekoderna fungerar som digitala identifierare. Bestämmelser som kopplas till den kod som katalogen anger blir således digitalt sökbara. Till exempel kan en programvara söka ut antalet bestämmelser av en viss typ som använts i detaljplaner i antingen en eller flera olika kommuner. Det kan handla om att en exploatör vill söka ut kvarvarande byggrätt, eller att kommunen vill veta vilka bestämmelser som skyddar kulturvärden inom ett visst område.

För att skapa förutsättningar för sådan sökbarhet är det viktigt att kommunerna inte använder olika koder. Föreskriften anger därför särskilt vilka koder som ska användas vid reglering med planbestämmelser. Koderna måste användas i den programvara som används för att ta fram detaljplanen.

I tabellerna regleras också hur de flesta planbestämmelser ska formuleras. Systemet fungerar något olika beroende på typen av planbestämmelse:

- För användningsbestämmelser (4–6 kap.) är formuleringar bestämda i föreskriften. Möjlighet till fri formulering finns.
- För egenskapsbestämmelser som handlar om byggrätt (7 kap. 3, 4, 6 och 7 §§) är formuleringar bestämda i föreskriften. Möjlighet till fri formulering finns.
- För övriga egenskapsbestämmelser i 7 kap. är formuleringar inte bestämda i föreskriften.

För användningsbestämmelser regleras både grundbestämmelsens formulering, och hur olika preciseringar får formuleras. Sist i tabellerna finns en möjlighet till egen precisering av användningsbestämmelsen, Annan precisering. Denna får dock bara användas om tillämpbar formulering av precisering saknas (4 kap. 1 §, 5 kap. 1 §, 6 kap. 1 §) Annan precisering har en egen bestämmelsekod. Detta skapar förutsättningar för digital sökbarhet även för de bestämmelser kommunen själv formulerar. Endast en bestämmelse saknar möjlighet till Annan precisering, vilket är Detaljhandel (5 kap. 8 §), skälen till detta utvecklas under avsnittet Författningskommentarer.

Egenskapsbestämmelser skiljer sig från användningsbestämmelser. En egenskapsbestämmelse behöver normalt kompletteras med information som är anpassad till en specifik planeringssituation. Till exempel behöver en bestämmelse om skydd av kulturvärden kompletteras med en uppgift om vad skyddet syftar till. En bestämmelse om höjd på byggnadsverk behöver kompletteras med information om vilken höjd som gäller.

För egenskapsbestämmelser om byggrätt regleras vilka formuleringar som får användas. Detta gäller bestämmelser om utnyttjandegrad, höjd på byggnadsverk, takvinkel och fastighetsstorlek, de så kallade byggrättsbestämmelserna (7 kap. 3, 4, 6 och 7 §§). En bestämmelse om utnyttjandegrad behöver inte enbart vara sökbar på sin generella formulering, utan även utifrån vilken utnyttjandegrad bestämmelsen slår fast, alltså vilken variabel som anges. För att det ska vara möjligt krävs standardiserade, färdigformulerade bestämmelser om utnyttjandegrad med ett fält där

variabeln anges. Bestämmelsen kan då både sökas ut på exempelvis vilka bestämmelser om utnyttjandegrad som finns i detaljplanerna och vilken variabel som använts i bestämmelsen, alltså hur stor utnyttjandegraden är. Det kommer också vara möjligt att räkna ut hur stor den totala byggrätten är genom att räkna ihop exempelvis bestämmelser om höjd på byggnadsverk och utnyttjandegrad. Detta innebär enhetlighet och en potential för digital sökbarhet, utan att möjligheten att anpassa en detaljplan till den aktuella platsen minskar.

Egenskapsbestämmelsernas tabeller innehåller dock inte alltid formuleringar, vilket innebär att föreskriften inte reglerar hur bestämmelsen får formuleras. Dessa bestämmelser ska istället sorteras under lämplig underkategori, med den underkategorikod som tabellen anger. Genom att varje underkategori är kopplad till en underkategorikod, skapas enhetlighet och digital sökbarhet på de underkategorier som används. Under motsvarande kod i Boverkets Planbestämmelsekatalog finns sedan oftast ett antal förslag på bestämmelseformuleringar som kommunerna kan använda. Om lämplig bestämmelseformulering saknas får kommunen formulera en egen bestämmelse. Namnet på respektive underkategori är alltså inte avsedd som en bestämmelseformulering som ska skrivas ut på plankartan.

Om det inte finns någon lämplig underkategori att sortera planbestämmelsen under finns en öppen underkategori till de flesta egenskapsbestämmelser. Digital sökbarhet uppnås genom att varje tabell anger en öppen underkategori som inleds med ordet ”annan” eller ”annat”. När det saknas en öppen underkategori eller bestämmelseformulering beror det på att tabellen uttömmande anger vad som går att reglera enligt 4 kap. PBL.

Planbestämmelsekatalogen

Boverket har sedan år 2017 haft Planbestämmelsekatalogen tillgänglig på PBL kunskapsbanken⁶. Planbestämmelsekatalogen innehåller bestämmelser som rekommenderats i allmänna råd och vägledning av Boverket och motsvarande ansvariga myndigheter från år 1949 och framåt. Katalogen kan idag användas vid upprättande av nya detaljplaner, vid tolkning av äldre planbestämmelser samt vid digitalisering av detaljplaner. Den utgör dock endast vägledning och är inte juridiskt bindande. Till varje bestämmelse finns en unik bestämmelsekod angiven, som motsvarar de som anges i föreskriftens tabeller. I katalogen som följer av föreskriften kommer även bestämmelserna sorteras i underkategorier, som i sig har en unik kod.

⁶ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/>, hämtad 2020-09-01

Varje bestämmelse i Planbestämmelsekatalogen har också ett UUID. Bestämmelsekoderna fungerar som digitala identifierare. Bestämmelser som kopplas till den bestämmelsekod som katalogen anger blir således digitalt sökbara. Till exempel kan en programvara söka ut antalet bestämmelser av en viss typ som använts i detaljplaner i antingen en eller flera olika kommuner. Det kan handla om att en exploatör vill söka ut kvarvarande byggrätt, eller att kommunen vill veta vilka bestämmelser som skyddar kulturvärden inom ett visst område.

För att skapa förutsättningar för sådan sökbarhet är det viktigt att kommunerna inte använder olika koder. Föreskriften anger därför särskilt vilka koder som ska användas vid reglering med planbestämmelser. Koderna måste användas i den programvara som används för att ta fram detaljplanen.

Övrigt om planbestämmelser

Enligt PBL är det inte nödvändigt att ange användning för allmän plats med enskilt huvudmannaskap (jfr 4 kap. 8 §). Boverket anser dock inte att det är lämpligt att ha med en planbestämmelse som anger allmän plats utan användning i föreskriften. Om kommunen vill reglera allmän plats med enskilt huvudmannaskap utan användning, ska detta istället regleras med en egenskapsbestämmelse om enskilt huvudmannaskap, utan att användning anges.

I 4 kap. 16 § 5 PBL anges att kommunen får i en detaljplan i fråga om andra ändringar av byggnader än tillbyggnader bestämma sådana krav på byggnadsverk som avses i 16 kap. 2 och 5 §§ PBL och bestämma undantag från sådana krav. Så som paragrafen är formulerad går den att läsa som att kommunen i en detaljplan får ställa samma krav på byggnadsverk som regeringen har att ställa till enligt 16 kap. 2 och 5 §§ PBL, alltså i praktiken högre krav, eller undantag från alla krav, som anges i bl.a. 8 kap. 1 och 4 §§ PBL. Boverket anser att en sådan tolkning ger kommunen alltför omfattande möjligheter, särskilt i ljuset av införandet av förbudet mot särkrav i 8 kap. 4 a § PBL.

I ÄBPL angav motsvarande bestämmelse, 5 kap. 7 § 4 d, att kommunen i en detaljplan fick bestämma om andra ändringar av byggnader än tillbyggnader, i den mån det fanns utrymme för att bestämma om detta enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 21 § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m., BVL. ÄPBL hade alltså inte samma skrivning som 4 kap. 16 § 5 PBL utan angav att kommunen fick skriva planbestämmelser om undantag, men bara i den mån BVL gav utrymme för det.

I förarbetet till nya PBL anges bara att 4 kap. 16 § överensstämmer med 5 kap. 7 § ÄPBL. Det finns alltså egentligen ingenting som tyder på att lagstiftaren tänkt sig en mer omfattande möjlighet att ställa krav genom planbestämmelser än vad ÄPBL hade i det här avseendet.

Om lagstiftarens avsikt med 4 kap. 16 § 5 hade varit att ge kommunen samma möjlighet att föreskriva undantag som regeringen har enligt 16 kap. 2 och 5 §§, hade det varit rimligare att i stället hänvisa till relevanta paragrafer i 8 kap. PBL. I stället tyder det mesta på att regeringens bemyndigande fortfarande är nödvändigt för att kommunen ska få ställa sådana krav. Något sådant bemyndigande finns inte idag i PBF eller någon annan stans, varför kommunen enligt Boverkets bedömning inte har rätt att skriva några sådana planbestämmelser. 7 kap. innehåller därför inte någon egenskapsbestämmelse som ger den möjligheten.

Konsekvenser

Föreskriften riktar sig till kommunerna då det är kommunerna som har planmonopol och rätt att besluta om detaljplaner. Konsekvenserna berör huvudsakligen kommunerna och de konsultföretag som på kommunernas uppdrag producerar detaljplaner. I andra hand berör det de företag som tillhandahåller programvaror som kan användas av kommuner och konsulter. Kapitlet inleds med ett avsnitt där det lagda förslaget sätts in i ett större perspektiv då förslaget endast är ett litet steg på vägen till målet om en digital samhällsbyggnadsprocess.

En digital detaljplane- och samhällsbyggnadsprocess

Innan konsekvenserna av författningsförslaget diskuteras explicit behöver förslaget sättas in i ett större sammanhang. Som tydliggjorts tidigare i rapporten är tanken att författningsförslaget ska ge möjligheter till – och framför allt inte hindra – en fortsatt digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen.

De isolerade effekterna av författningsförslaget är sannolikt inte så stora. Effekterna bör sättas i ett större sammanhang. Som beskrivits tidigare handlar det inte bara om att detaljplaner ska finnas i digital form utan även om detaljplaners tillgänglighet för nationell åtkomst. De största effekterna uppstår givetvis då informationen i detaljplaner tillgängliggörs digitalt vilket inte regleras i författningsförslaget.

En enhetlig och effektiv digital samhällsbyggnadsprocess är till nytta för medborgare, företag, kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra aktörer genom att exempelvis bidra till att förenkla kontakterna mellan dessa. En enhetlig digital process leder även till en mer effektiv tillämpning av PBL, vilket i sin tur ger förutsättningar för ett snabbare bostadsbyggande och en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Författningsförslaget är således en liten pusselbit för att uppnå detta.

Lantmäteriet har gjort en uppskattning av det potentiella ekonomiska värde som användningen av nationella standardiserade och harmoniserade grundläggande data som är tillgängliga från den nationella

plattformen tillsammans med kommunernas egna geodata och privata företags data ger för aktörerna i den smarta samhällsbyggnadsprocessen.⁷

De årliga potentiella ekonomiska fördelarna för samhällsbyggnadsprocessen beräknades till 22,5–42,6 miljarder kronor. För detaljplaner är den beräknade siffran 415 miljoner per år. Det konstateras också att de potentiella ekonomiska fördelarna finns i hela samhällsbyggnadsprocessen men att de största fördelarna finns i projekterings- och byggfasen.

Dessa siffror förutsätter dock att all information i samtliga gällande detaljplaner finns digitalt tillgängligt nationellt. Den reglering Boverket nu föreslår nu handlar endast om de cirka 1 000–1 500 tillkommande detaljplanerna per år efter år 2022.

Även om de största effekterna kanske finns utanför den offentliga sektorn uppkommer positiva effekter även inom det offentliga. För kommunernas del bedöms förutsättningarna för att driva en effektivare planprocess blir bättre, planinformationen kommer att bli återanvändbar, vilket dels skapar nytta direkt i den egna organisationen, dels ger möjlighet att bygga e-tjänster, vilket också kommer medborgarna/kunderna till nytta vid exempelvis ansökan om bygglov.

En av förutsättningarna för att nå en digital samhällsbyggnadsprocess är Lantmäteriets tidigare nämnda arbete med att ta fram de nationella specifikationer som kommer att innehålla preciserade förutsättningar för överföring av informationen i detaljplaner och planbeskrivningar. Det är specifikationen som mer detaljerat kommer att utgöra kraven för hur kommuner ska tillhandahålla/överföra planinformation nationellt.

Nya bindande regler

Dagens detaljplaneproduktion sker mot bakgrund av en praxis som utvecklats nationellt och lokalt under generationer samt av de allmänna råden om hur planbestämmelser bör och kan utformas och betecknas som Boverket och tidigare motsvarande myndigheter har beslutat.

Denna föreskrift har ett bredare anslag än de tidigare allmänna råden och innebär tvingande regler i stället för generella rekommendationer.

⁷ Lantmäteriet (2019) Nationellt tillgängliggörande av geodata i samhällsbyggnadsprocessen. Slutrapport i uppdraget att verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess, dnr: 519-2018/2019.

Övergripande konsekvenser av författningsförslaget

Som tidigare poängterats är syftet med regleringen i första hand att skapa detaljplaner med enhetlig planinformation vilket är en förutsättning för enhetlig nationell överföring av digital planinformation.

Boverket menar att enhetligheten också för med sig en ökad rättssäkerhet eftersom tolkningen av detaljplaner kommer att utgå från ett enhetligt system.

Detaljplaneinformationen utgör en vital del i flera av samhällsbyggnadsprocessens delprocesser. Här handlar det då dels om att förbättra effektiviteten i processerna, men också om att utnyttja moderna verktyg och tjänster för att tillgängliggöra viktig information till alla som är i behov av den.

En övergripande konsekvens av den här typen av reglering är att den som är informationsansvarig och den som producerar sådan information som regleringen omfattar tvingas att anpassa sitt arbetssätt och sina verktyg. I detta fall är det i första hand kommunerna som påverkas. Kommunerna måste efter en given tidpunkt producera detaljplaner med stöd av programvara som kan uppfylla kraven i föreskrifterna. Detta innebär i sin tur att kommunerna vid behov innan dess har säkerställt detta genom upphandling av konsulter för att utveckla egna programvaror eller inköp av färdigutvecklade. Samtidigt måste de intressenter som vill kunna tillgodogöra sig och bearbeta data kunna hantera informationen i sina programvaror.

En rättslig konsekvens är att föreskriften ställer formella krav på detaljplanebeslutet. Flertalet kommuner har under föreskriftens remissförfarande påtalat att formkrav kan leda till ett överdrivet fokuserande på formalia, vilket innebär att mindre tid läggs på faktiska planeringsfrågor.

Föreskriften kommer i första hand att tillämpas genom den programvara som kommunerna använder för att ta fram detaljplaner. Programvaran kommer att behöva utformas i enlighet med föreskriftens formella krav. Programvaran kommer även med stor sannolikhet innehålla de detaljplanebestämmelser som kommer finnas i Boverkets Planbestämmelsekatalog, som i sin tur följer föreskriften. Risken för att en detaljplan upphävs på formella grunder vid överklagande kommer därför sannolikt att minska jämfört med dagens system. Antalet formella krav som relaterar till presentationen på en plankarta har också minskats markant jämfört med tidigare remissutskick.

Vilka berörs av författningsförslaget

Föreskrifterna och de allmänna råden berör främst landets kommuner eftersom de ansvarar för detaljplaneringen och de som tillämpar planerna.

Berörda grupper är:

- kommuner, 290 stycken
- länsstyrelser, 21 stycken
- kommunala lantmäterimyndigheter och Lantmäteriet
- mark- och miljödomstolarna
- andra myndigheter
- programvaruutvecklare
- konsultföretag verksamma inom planering och arkitektur
- byggherrar
- byggfirmor
- allmänheten.

Konsekvenser för kommunerna

Föreskrifterna får direkta konsekvenser för alla kommuner som behöver bestämma fysiska förändringar genom beslut om detaljplan vilket på sikt är landets samtliga kommuner.

Eftersom det idag endast finns allmänt hållna lagkrav som är kompletterade med allmänna råd har kommunerna stor frihet att själva forma hanteringen och utformningen av ett beslut om detaljplan. Föreskrifterna innebär en ändring av detta. Föreskrifterna anger mer i detalj vilken information ett beslut om detaljplan ska innehålla och närmare villkor för hur planbestämmelser ska användas.

I princip alla kommuner använder någon typ av digitalt verktyg för att ta fram detaljplaner idag. Föreskrifterna ställer särskilda krav som påverkar hur dessa verktyg behöver utformas. Detta innebär att alla kommuner kommer att behöva uppdatera sin nuvarande programvara och alla kommuner kommer att ställa samma typ av grundläggande krav vid upphandling av denna typ av programvara. Några kommuner använder egenutvecklad programvara som måste uppdateras.

Föreskrifterna bygger till stor del på rådande praxis och Boverkets allmänna råd. Boverket gör bedömningen att det kunskapsmässigt inte bör vara svårt för de som i kommunerna arbetar med detaljplaner att ta till sig de nya reglerna. Detta även om reglerna på olika sätt och i olika grad kommer att påverka tidigare lokal praxis. Vägledning om de nya reglerna kommer att behöva tas fram av Boverket.

En detaljplan tolkas och används ofta många gånger, av många människor i olika sammanhang under många år efter det att planen genomförts. Ett enhetligt system med digital information underlättar detta arbete. Detta torde innebära snabbare handläggning än idag och förutsägbarheten och kvaliteten på besluten bör bli bättre.

Ett enhetligt system medger utveckling av verktyg och tjänster med en nationell kundbas som kan skapa stora fördelar också för kommunerna. Ett enhetligt system ger också fördelen att de som i sitt arbete behöver hantera detaljplaner på olika sätt har en gemensam kunskapsbas vilket exempelvis blir en fördel då anställda av olika anledningar byts ut och att de då inte behöver introduktion i lokal praxis.

Det kommunala självstyret bedöms inte påverkas. Kommunen kommer även fortsättningsvis ha rätt att reglera det som lagen medger.

Kommunernas kostnader för införandet

I PBF regleras att uppgifterna i detaljplaner ska vara digitalt överförbara. De av Boverket föreslagna föreskrifterna reglerar endast förutsättningarna för digital överföring. Det är redan bestämt i PBF att detaljplanerna ska kunna överföras digitalt. Boverket föreslår egentligen inte några närmare preciseringar av hur den digitala överföringen ska gå till rent tekniskt. Kommunerna träffas av regelverket om miljöinformation och härigenom av ett krav att följa Lantmäteriets specifikationer. Eftersom PBL endast reglerar att planinformationen ska kunna överföras digitalt är det svårt att uttala sig om de kostnadsmässiga konsekvenserna av att följa andra regelverk. Om inte något särskilt regelverk beslutas om nationellt tillgängliggörande kommer sannolikt rådande praxis i form av detaljplanestandarden, Planbestämmelsekatalogen och övrig vägledning att ligga till grund för hur detaljplaneinformation kan anses överförbar.

Kommunernas kostnader om de föreslagna föreskrifterna beslutas, kommer att variera beroende på hur den aktuella kommunen idag producerar sina detaljplaner. För de kommuner som redan idag använder programvaror som stödjer gällande standard och Boverkets Planbestämmelsekatalog torde kostnaderna inte öka i någon större utsträckning, även om programvarorna måste uppdateras. Som framgår av redogörelsen för

konsekvenser för företag måste programvaruutvecklarna anpassa sina produkter efter kraven i föreskrifterna. Detsamma gäller de kommuner som inte själva gör detaljplanerna utan använder konsulter.

För de kommuner som idag använder programvaror som inte är anpassade efter gällande standard och Planbestämmelsekatalogen kan kostnaderna bli högre. Om något företag väljer att lämna marknaden får det givetvis till följd att en kommun som använder detta företags produkter måste vända sig till ett annat företag. Detta kan i sig skapa kostnader, inte bara för inköp av programvara, men även uppläringskostnader.

När det gäller programvaror för att producera detaljplaner konstaterade Boverket att, för en medelstor kommun, kan det i runda tal handla om 100 000 kronor i programinköp och 40 000–50 000 kronor i årligt underhåll.⁸ Till detta kommer också kostnader för installationer, utbildning, eventuell datakonvertering. Omfattningen beror på förkunskaper och datamängder.

En potentiell vinst för vissa kommuner är besparing vid upphandling och möjligheter till lägre kostnader för nya datasystem. Eftersom kommuner i dag inte arbetar med enhetliga detaljplanebestämmelser är det svårt att gå samman med andra kommuner och ställa samma krav hos systemutvecklare. I en mer standardiserad planprocess kommer olika systemutvecklare istället kunna arbeta med en generell kravbild.

Som tidigare nämnts bedömer Boverket att åtminstone 80 procent av landets kommuner i dag använder något av de program som stödjer såväl SIS-standarderna som Boverkets Planbestämmelsekatalog. Till detta ska läggas ytterligare kommuner som anlitar konsulter för framtagandet av detaljplaner, konsulter som i viss utsträckning även de använder dessa programvaror.

I en intervjustudie gjord av Sweco på Boverkets uppdrag⁹ har de allra flesta av de intervjuade kommunerna i dagsläget digitala system och arbetssätt som är anpassade därefter. Flertalet kommuner har haft detta upplägg under en lång tid och i många fall bedömer man att det inte har varit någon speciellt stor kostnadsmissig utmaning att övergå till att ta fram nya detaljplaner digitalt. Det ses i regel som en naturlig verksamhetsutveckling som utförs integrerat i det löpande linjearbetet och konkreta kostnader är främst knutna till programlicenser, viss kompetenshöjning

⁸ Boverket (2017) Digitala detaljplaner – reglering av hur detaljplaner ska utformas digitalt, rapport 2017:21.

⁹ Sweco (2018) Intervjustudie digitala detaljplaner.

samt support för upprättande av databaser. Efter den inledande investeringen bedömer de flesta intervjuade kommuner att det inte är några nämnvärda löpande kostnader till följd av det digitala arbetssättet.

Många kommuner ser ett digitalt arbetssätt med nya planer som en naturlig del av planarbetet och därmed även de direkta och indirekta kostnader det medför. Investeringar som görs i det arbetet faller oftast inom ramen för den ordinarie verksamheten och därför har i regel ingen specifik konsekvensanalys eller uppföljning gjorts kring just den frågan. På flera håll registreras tidsåtgång för arbetet med att ta fram detaljplaner, inte minst i de fall man anlitar konsulter, men i denna uppföljning separeras inte arbetet kopplat till just digitalisering. Den tidsuppföljning som görs på olika håll förefaller heller inte vara möjlig att jämföra med tidsåtgången för att ta fram detaljplaner innan man arbetade digitalt på samma sätt.

Den kommunala finansieringsprincipen

När kostnader eller intäkter för kommuner eller regioner påverkas av statlig reglering kan det bli aktuellt att tillämpa den kommunala finansieringsprincipen. Den innebär att statlig reglering som är tvingande för kommuner och regioner i princip ska vara kostnadsneutral för dem. Kommuner och regioner ska inte behöva höja skatten eller prioritera om annan verksamhet för att finansiera nya statliga uppgifter. Staten gör därför under vissa förutsättningar kostnadsförändringarna neutrala för kommun och regioner genom att justera statsbidrag.

Då mer än 80 procent av landets kommuner redan idag funnit ett värde i att använda den typ av programvaror som behövs för att uppfylla de krav som ställs i den föreslagna föreskriften är det svårt att se att det finns ekonomiska incitament för att *inte* göra det. Såvitt Boverket kan bedöma är det heller inte så att det enbart är små kommuner med svagare ekonomiska resurser och som endast producerar ett fåtal om ens några detaljplaner varje år som valt att inte använda dessa programvaror. Avgörande verkar i stället ha varit huruvida den aktuella kommunen valt att använda Boverkets Planbestämmelsekatalog.

Den kommunala finansieringsprincipen omfattar bland annat statligt beslutade åtgärder som direkt berör kommunal verksamhet och gäller när staten ändrar ambitionsnivån för befintlig verksamhet. Kommunerna är i väldigt olika faser när det gäller digitalisering av nya detaljplaner det är på många håll ett sedan länge etablerat arbetssätt. En ekonomisk reglering till följd av finansieringsprincipen görs normalt bara vid ett tillfälle och inte retroaktivt, vilket skulle innebära svårigheter i att avgöra hur finansieringsprincipen ska tillämpas i detta fall där kommunernas

förutsättningar skiljer sig så mycket åt. En reglering fördelas dessutom i kronor per invånare och avser hela kommun- respektive regionkollektivet och görs således aldrig för enskilda kommuner eller regioner.

Boverket bedömer mot denna bakgrund att den kommunala finansieringsprincipen inte är tillämplig för detta författningsförslag.

Konsekvenser för staten

Statens verksamhet är bred och detaljplaner med dess planinformation berör många delar av den. Planer och planinformation är intressant för uppföljning och statistiksammanställningar inom samhällsbyggnadsområdet och för politiken i arbetet med bostadsfrågor. Flera centrala myndigheter och länsstyrelserna berörs i planprocessen och flera regelverk hänvisar på olika sätt till detaljplaner. Domstolar hanterar överklaganden av detaljplaner och tolkar detaljplaner vid handläggning av andra typer av ärenden, exempelvis tillståndsärenden enligt miljöbalken.

Föreskrifterna syftar till att skapa enhetligt utformade förvaltningsbeslut om detaljplan, ett enhetligt planbestämmelesystem och i förlängningen enhetligt utformade planbeskrivningar. Boverket menar att detta kommer att underlätta statens verksamhet, exempelvis länsstyrelsernas tillsynsansvar och möjligheten att söka ut statistiska underlag.

Ett enhetligt system för detaljplaner ger förutsättningar för att effektivt göra nationella sammanställningar med planinformation som en komponent och det öppnar också för möjligheten att skapa nationell tillgänglighet till planinformationen via tjänster.

Boverket menar vidare att statens olika engagemang i processhanteringen av en detaljplan har förutsättningar att bli effektivare och få en högre förutsägbarhet med exempelvis färre överklaganden som följd.

Boverket kommer att ta fram vägledning om de nya föreskrifterna och behöver göra en särskild satsning för att sprida sådan information till kommuner och andra som berörs.

Konsekvenser för företag

Bygg- och anläggningssektorn är en av de största sektorerna i svensk ekonomi. Därför kan en relativt stor mängd företag potentiellt påverkas av de förslagna föreskrifterna. Det rör i ett första skede de företag som utvecklar programvaror för framtagande av detaljplaner men även företag verksamma inom planering. Som användare av planinformation kommer även byggherrar och olika typer av byggfirmor att påverkas av de förslagna

föreskrifterna. Enligt SCB:s statistikdatabas finns det drygt 140 000 företag verksamma inom de branscher som enligt Boverkets bedömning kan, direkt eller indirekt, beröras av de föreslagna föreskrifterna (se bilaga 1).

De företag som omgående påverkas av de föreslagna föreskrifterna är programvaruutvecklare varför dessa behandlas separat.

Programvaruutvecklare

Föreskriften reglerar bland annat vilka planbestämmelser som får användas i en detaljplan och vad de olika planbestämmelserna betyder. Förslaget reglerar också förutsättningar för överföring av detaljplaneinformation. Regleringen lägger endast fast vissa grundläggande principer som förutsätter att mer detaljerade specifikationer utarbetas av Lantmäteriet, ett arbete som just nu pågår. Boverket kan i dagsläget inte bedöma vad dessa nya specifikationer kan komma att innebära när kommunerna får nya kravspecifikationer för utveckling av programvaran. Det är oklart i vilken omfattning uppdateringar och förändringar behöver göras jämfört med hur de fungerar idag. Detta ligger heller inte inom ramen för denna konsekvensanalys.

De ändringarna i programvarorna som explicit behöver göras till följd av de föreslagna föreskrifterna bedöms inte vara påtagligt större än vad som följer av förändringar när Planbestämmelsekatalogen i övrigt uppdateras.

Boverket ser två övergripande konsekvenser för de företag som idag utvecklar programvara och databaser avsedda för att producera och hantera detaljplaner och planinformation. En av konsekvenserna är att dessa företag måste anpassa sina produkter efter kraven i föreskrifterna. Den andra konsekvensen är att företagens alla potentiella kunder kommer att ställa samma grundläggande krav på produkterna.

Den första konsekvensen träffar de olika företagen på olika sätt beroende på om de redan har påbörjat ett utvecklingsarbete och gjort anpassningar med hänsyn till gällande standard och med hänsyn till Boverkets allmänna råd och Planbestämmelsekatalogen eller om de inte gjort detta och har svårare att genomföra en sådan anpassning och utveckling.

Idag finns uppskattningsvis mellan fem och tio företag som erbjuder denna typ av programvara. Två av dessa företag har produkter anpassade till gällande standard, Boverkets allmänna råd och Planbestämmelsekatalogen. Ytterligare några företag har utvecklat produkter som delvis är anpassade medan andra företags produkter inte är anpassade.

Föreskrifterna drabbar förstås dessa företag på olika sätt. De som redan utvecklat och anpassat sina programvaror kommer delvis att behöva göra en modifiering. De som enbart delvis eller inte alls har anpassat sina program kommer att behöva göra större utvecklingsinsatser om man vill fortsätta att konkurrera på marknaden. Någon eller några programvaruutvecklare kommer kanske ha svårare att uppfylla de ställda kraven och får möjligen lämna denna del av marknaden.

Den andra konsekvensen, att företagens alla potentiella kunder kommer att ställa samma grundläggande krav på produkterna, är i många avseenden positivt för programvaruutvecklarna. Uppfyller företags produkt de gällande kraven har man samma potentiella kunder som alla andra som gör det, oavsett företags storlek. Kundernas gemensamma krav innebär en förutsägbarhet och en potential som kan motivera att man lägger ner tid och pengar på att utveckla en produkt.

Det bör i sammanhanget även påpekas att samtliga programvaruutvecklare blivit inbjudna av Lantmäteriet för diskussioner angående det fortsatta arbetet om ett nationellt tillgängliggörande av geodata i samhällsbyggnadsprocessen. Detta har gjorts för att underlätta kommunernas upphandling av programvaror och utvecklingstjänster.

Övriga företag

Övriga företag som berörs av de föreslagna föreskrifterna är exempelvis byggherrar, olika typer av byggtreprenörer, konsultbyråer inom samhällsbyggnadsområdet och företag som bygger tjänster på detaljplaneinformation till exempel, bygglovsprogram eller andra ärendehandläggningssystem. Det är ett stort antal företag som är verksamma inom detta område och som potentiellt berörs av de föreslagna föreskrifterna (se bilagan).

Bland övriga företag som berörs av de föreslagna föreskrifterna kan dessa delas in två grupper. Dels de som direkt använder föreskrifterna vid upprättande av detaljplaner, som konsultföretag inom planering, dels de som använder sig av detaljplaner i sin dagliga verksamhet.

En enhetlig hantering av planbestämmelser och planinformation ökar förutsägbarheten för alla parter inom samhällsbyggnadssektorn. Alla företag som är beroende av tydlighet i tolkning av detaljplaner och som är beroende av tillgång till planinformation kommer få nytta i form av minskad tidsåtgång för att få tag i önskad information, mer tillförlitlig information, effektivare utbyte mellan organisationer och därmed bättre förutsägbarhet och därmed högre kvalitet på beslutsunderlag med mera.

Föreskrifterna innebär också att de företag som utvecklar e-tjänster successivt kan komma att få tillgång till informationsmängderna för hela landet. Marknaden för sådana tjänster är alla som har intressen av den förändring som hanteras i samhällsbyggandet. Den tid som idag läggs ner på att anpassa inhämtad kunskap till nya lokala förhållanden kan istället laggas på produktivt arbete.

Som nämnts tidigare pågår Lantmäteriets arbete med att ta fram nationella specifikationer för detaljplaneinformation och att testa dessa. Specifikationerna kommer att innehålla preciserade förutsättningar för överföring av informationen i detaljplaner och planbeskrivningar. Det är därför inte möjligt att i dagsläget bedöma vilka eventuellt ökade kostnader företagen kan komma att få. Det ska dock noteras att eventuellt ökade kostnader för programvaruutveckling kommer att slås ut på många användare varför kostnaden för det enskilda företaget inte bör påverkas i någon större utsträckning.

Särskild hänsyn till små företag

Så gott som alla företag som potentiellt påverkas av förslaget till föreskrifter är små företag. Det stora flertalet – cirka 95 procent – är till och med att definieras som mikroföretag (upp till nio anställda).

För de allra flesta små företagen verksamma inom bygg- och anläggningsbranschen kommer de föreslagna föreskrifterna troligen inte medföra några större effekter. Några kostnader bortsett från viss inläring kan Boverket inte se. Ett enhetligt system som skapar informationsmängder enligt samma struktur i hela landet bör dock medföra att informationsinhämtning blir enklare och mindre kostsamt än idag. Detta bör gynna alla mindre aktörer.

Däremot kan små företag som jobbar direkt på uppdrag av kommunerna med att ta fram planerna påverkas. Det rör sig företrädesvis om olika konsultföretag (arkitektkontor etc.). För de av dessa som idag jobbar mot standarden och Planbestämmelsekatalogen bör det inte finnas några problem men andra kan komma att behöva andra programvaror vilket genererar kostnader.

Samtidigt bör enhetliga regler skapa tydlighet och träffa alla berörda på samma sätt. Detta är en förbättring av förutsägbarheten i förhållande till hur det ser ut idag. Föreskrifterna bör på detta sätt skapa bättre förutsättningar för mindre företag att konkurrera på marknaden.

Boverket anser det inte möjligt att bedöma eventuella kostnader för småföretagen då dessa i hög grad beror på vilken teknikföretagen använder

sig av idag. Sammantaget menar Boverket att föreskriftens utformning inte påverkar små företag negativt.

Konsekvenser för allmänheten

Allmänheten kan beröras av detaljplaner och planprocessen på olika sätt. Dels direkt som enskilda fastighetsägare och rättighetshavare eller boende där en förändring planeras och genomförs (under planprocessen och vid genomförande av planen). Dels när någon enskild söker lov eller ska genomföra en åtgärd som kräver att en gällande plan måste tolkas innan beslut kan fattas.

Boverket menar att ett enhetligt system för detaljplaner är gynnsamt för allmänheten i alla avseenden. Ett enhetligt system ger goda förutsättningar för en generell högre kvalitet än idag, en bättre förutsägbarhet vid genomförande av detaljplan och vid tolkning av planbestämmelser. Systemet bör också ge en ökad rättssäkerhet genom att minska användandet av planbestämmelser som saknar stöd i PBL.

Boverket bedömer att föreskrifterna härigenom medför en högre rättssäkerhet för den enskilde när samtliga samhällsinstanser vid bedömning utgår från ett enhetligt system.

Ett enhetligt system skapar nya förutsättningar för utveckling av e-tjänster. Det gäller både e-tjänster för att underlätta deltagande i formella processer om detaljplaner och e-tjänster för att underlätta ansökning om och hantering av bygglov och andra ärenden där planinformationen behövs.

Konsekvenser för miljön

Boverket menar att det i princip är omöjligt att närmare ange vilka, om några, konsekvenser föreskrifterna får för miljön.

Men ett av syftena med föreskrifterna är bland annat att ett enhetligt och tydligt system för planbestämmelser på sikt ska höja kvaliteten på detaljplanerna. Ett enhetligt system skapar bättre förutsättningar för att samhällets olika aktörer bättre ska förstå och kunna ta till sig information under beslutsprocessen och bättre förstå villkoren då en plan ska genomföras. Denna kunskapsökning bör på sikt också kunna innebära att detaljplaneringens kvalitet kan bli bättre och det gäller då också mindre negativ påverkan på miljön vid fysiska förändringar.

Övriga konsekvenser

Föreskrifterna bedöms inte ge några särskilda konsekvenser ur följande perspektiv:

- jämställdhet
- barn
- tillgänglighet.

Författningskommentarer med konsekvenser

1 kap. Inledning, innehåll och definitioner

1 kap. 1 §

1 § Denna författning innehåller föreskrifter till plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:338).

Författningen innehåller föreskrifter om detaljplanens reglering och om detaljplanens digitala information.

Motiv

Paragrafen ger en överblick av vad författningen omfattar.

Konsekvenser

Inga konsekvenser.

1 kap. 2 §

2 § Dessa föreskrifter innehåller följande kapitel:

1. Inledning, innehåll och definitioner.
2. Digital information.
3. Avgränsningar och planområde.
4. Användningsbestämmelser för allmän plats.
5. Användningsbestämmelser för kvartersmark.
6. Användningsbestämmelser för vattenområde.
7. Egenskapsbestämmelser.

Motiv

Paragrafen ger en överblick över hur föreskriften är strukturerad.

Första kapitlet innehåller inledning, innehåll och definitioner av begrepp som är gemensamma för hela föreskriften.

Andra kapitlet innehåller särskilda bestämmelser om digital hantering av uppgifter i en detaljplan.

Tredje kapitlet innehåller särskilda regler om avgränsning av planområdet och av planbestämmelser. Kapitlet innehåller även regler om preciseringar av planbestämmelser samt om hänvisningar.

Fjärde till och med sjunde kapitlet innehåller de olika detaljplanebestämmelser som kan användas i en detaljplan.

Konsekvenser

Inga konsekvenser.

1 kap. 3 §

3 § I dessa föreskrifter avses med

avgränsning horisontellt: avgränsning av horisontalplanet,

avgränsning vertikalt: avgränsning i höjddled,

digital information: uppgifter i detaljplan i digitalt format,

nockhöjd: avstånd från den medelnivå som marken har invid byggnaden, eller i planbestämmelsen angivet plan, till yttertakets högsta del,

nollplan: geoiden i det höjdssystem som detaljplanen är upprättad enligt,

takvinkel: lutningen mellan yttertakets och horisontalplanet, och

totalhöjd: avstånd från den medelnivå som marken har invid byggnadsverket, eller i planbestämmelsen angivet plan, till högsta punkten på byggnadsverket.

Motiv

Begreppen är nödvändiga att definiera för att skapa en enhetlig tillämpning av föreskriften. Definitionerna gäller för denna föreskrift.

I paragrafen definieras den digitala information som föreskriftens 2 kap. hanterar. I 2 kap. 5 a § PBF regleras att uppgifter i en detaljplan ska kunna behandlas digitalt. I föreskriften används begreppet information i stället för uppgifter. Avsikten är dock att begreppen betyder samma sak. De olika informationsmängderna som krävs för att kunna behandla en detaljplan digitalt räknas upp.

Definitionerna är också vägledande vid tolkningen av planbestämmelser i detaljplaner som tagits fram med stöd av föreskriften. Det kan till exempel vara i samband med prövning av bygglov.

Höjdbegreppen *nock-* och *totalhöjd* definieras eftersom de används som planbestämmelser för att reglera höjd på byggnadsverk (jfr 7 kap. 4 §). För att begreppen ska tolkas enhetligt när de används i planbestämmelser behövs definitioner. Av definitionerna framgår att höjderna mäts från den medelnivå marken har invid byggnaden, i fall att planbestämmelsen inte anger något annat. Det kan noteras att definitionerna inte innehåller någon regel om att höjden ska utgå från den allmänna platsens medelnivå invid tomten, om byggnaden placeras närmare än sex meter från denna, så som definitionen av byggnadshöjd gör i 1 kap. 3 § PBF. Boverket anser att en sådan undantagsregel inte är motiverad för dessa höjdbegrepp. Detta innebär att någon sådan regel inte ska tillämpas för detaljplaner som antas med stöd av Boverkets föreskrift och som använder begreppen *nock-* respektive *totalhöjd* i en planbestämmelse.

Begreppet *nollplan* definieras för att förtydliga hur begreppet ska tolkas när det används i planbestämmelser. Så som definitionen är skriven

innebär den att nollplanet slås fast i planbeslutet och påverkas inte av att kommunen exempelvis beslutar om ett nytt höjdsystem.

Konsekvenser

Definitionerna underlättar produktionen av detaljplaner, i kommunikationen under processen och vid efterkommande tolkning.

2 kap. Digital information

2 kap. 1 §

1 § Digital information som avses i 2–8 §§ ska kunna ingå i en överföring av digital information samt vara möjlig att återge i detaljplanens beslutade form.

Motiv

I paragrafen regleras att all information i en detaljplan ska kunna ingå i en överföring av digital information enligt 2 kap. 5 a § PBF. Det regleras också att själva förvaltningsbeslutet ska kunna återges i den form det beslutades – det vill säga i den form som kommunen beslutade detaljplanen. För att inte hindra digital utveckling reglerar inte föreskriften hur visualiseringen av planbeslutet ska se ut. Boverket föreslår i stället ett fristående allmänt råd som anger hur redovisning av reglering i detaljplan kan göras. Kommunen skulle alltså med hjälp av framtida programvaror kunna uppfylla tydlighetskravet på andra sätt än att visualisera detaljplanebeslutet enligt traditionellt manér.

Konsekvenser

Regleringen i en detaljplan och övrig ärendeinformation måste kunna ingå i en digital överföring.

Regleringen innebär att den digitala informationen måste kunna redovisas för kommunen i den form detaljplanen beslutas så att planen härigenom kan återges utifrån den information som sparades vid beslutstillfället. Programvarorna måste ha en funktion som möjliggör detta.

2 kap. 2 §

2 § Reglering i en detaljplan som bestämts enligt 4–7 kap. i dessa författning ska vara identifierbar, lägesbestämd samt punkt-, linje-, yt- eller volymbaserad.

Motiv

Det regleras att informationen som traditionellt finns i plankartan ska vara identifierbar och lägesbestämd samt punkt, linje eller volymbaserad. Den detaljplanstandard som används idag utgår från gränser. För att

kunna hanteras i ett nationellt system måste informationen utgå från punkter, linjer, ytor eller volymer.

Konsekvenser

Kommunen måste upphandla sådan programvara som anpassats till föreskriften. De programvaruutvecklare som byggt upp sina system i enlighet med SIS-standarderna måste anpassa programmen så att informationen innanför gränserna blir ytbaserad. De närmare konsekvenserna av detta redovisas i den allmänna konsekvensbeskrivningen för berörda aktörer.

2 kap. 3 §

3 § Följande information ska digitalt kopplas till planområdet

1. kommunens namn,
2. detaljplanens namn,
3. kommunens diarienummer för detaljplanen,
4. hänvisning till beslutsprotokollet,
5. vilket datum detaljplanen är påbörjad, och
6. vilket datum detaljplanen fick laga kraft.

Vid ändring av en detaljplan som inte upprättats enligt denna föreskrift gäller inte denna bestämmelse.

Motiv

I paragrafen regleras ärendeinformation som ska vara kopplad till planområdet både vid antagande av en ny detaljplan och vid ändring av en befintlig detaljplan. Informationsmängderna är sådana som anses nödvändiga för en nationell databasfunktionalitet.

Bestämmelsens andra stycke anger att kravet på kopplingar enligt bestämmelsens första stycke inte gäller vid ändring av en detaljplan som inte upprättats med stöd av föreskriften. Detta eftersom det då oftast inte finns någon digital information att koppla ärendeinformation till.

Konsekvenser

Kommunen måste upphandla sådan programvara som anpassats till föreskriften. De närmare konsekvenserna av detta redovisas i den allmänna konsekvensbeskrivningen för berörda aktörer.

2 kap. 4 §

4 § Vid ändring av en detaljplan som är upprättad enligt denna föreskrift ska förutom den information som anges i 3 § följande information digitalt kopplas till planområdet

1. kommunens diarienummer för ändringen av detaljplanen,
2. hänvisning till beslutsprotokollet,
3. när ändringen påbörjades, och
4. när ändringen fick laga kraft.

Motiv

Förutom den information som ska kopplas digitalt både vid antagande och ändring av detaljplan enligt 4 §, anger denna bestämmelse att ytterligare information ska kopplas vid ändring. Kravet gäller bara om detaljplanen som ändras upprättats enligt denna föreskrift.

Konsekvenser

Kommunen måste upphandla sådan programvara som anpassats till föreskriften. De närmare konsekvenserna av detta redovisas i den allmänna konsekvensbeskrivningen för berörda aktörer.

2 kap. 5 §

5 § Om någon del av en detaljplan omfattas av sådant förordnande som avses i 13 kap. 17 § tredje stycket plan- och bygglagen (2010:900), ska information om det datum när detaljplanen får genomföras enligt förordnandet digitalt kopplas till det område som förordnandet omfattar.

Vid ändring av en detaljplan som inte upprättats enligt denna föreskrift gäller inte första stycket.

Motiv

Mark- och miljödomstolen eller mark- och miljööverdomstolen får vid överklagande av en detaljplan meddela ett särskilt förordnande om att detaljplanen får genomföras trots att en överprövning av planbeslutet pågår (13 kap. 17 § PBL). Det innebär att den delen av detaljplanen som omfattas av förordnandet får ett eget lagakraftdatum. I denna bestämmelse anges därför att information om det datum som ett eventuellt förordnande gäller ifrån ska kopplas till planområdet.

Konsekvenser

Kommunen måste upphandla sådan programvara som anpassats till föreskriften. De närmare konsekvenserna av detta redovisas i den allmänna konsekvensbeskrivningen för berörda aktörer.

2 kap. 6 §

6 § Information om genomförandetid ska digitalt kopplas till planområdet.

Om detaljplanen har olika genomförandetider ska information om genomförandetiderna digitalt kopplas till de användningsbestämmelser de gäller för.

Vid ändring av en detaljplan som är upprättad enligt denna föreskrift ska genomförandetiden digitalt kopplas till de planbestämmelser ändringen avser.

Vid ändring av en detaljplan som inte upprättats enligt denna föreskrift gäller inte första och andra stycket.

Motiv

Bestämmelser om att information om detaljplanens genomförandtid ska vara kopplade till planområdet och om det är olika genomförandtider ska de vara kopplade till de användningsbestämmelser de gäller för.

I detaljplanen ska kommunen ange en genomförandtid (4 kap. 21 § PBL) och enligt lagen har detaljplanen alltid en genomförandtid (4 kap. 23 § PBL). Genomförandtiden får betydelse bland annat för möjligheten att ändra eller upphäva detaljplanen (4 kap. 39 § PBL). Den kan beskrivas som en period inom vilken detaljplanens bestämmelser kan förväntas bli genomförda. Däremot reglerar genomförandtiden inte mark- eller vattenområdets användning, bebyggelse eller byggnadsverk så som planbestämmelser gör. Föreskriften behandlar därför inte genomförandtid som en planbestämmelse.

Bestämmelsens fjärde stycke anger att kravet på kopplingar inte gäller vid ändring av en detaljplan som inte upprättats med stöd av föreskriften. Detta eftersom det då inte alltid finns någon digital information att koppla ärendeinformationen till.

Konsekvenser

Kommunen måste upphandla sådan programvara som anpassats till föreskriften. De närmare konsekvenserna av detta redovisas i den allmänna konsekvensbeskrivningen för berörda aktörer.

2 kap. 7 §

7 § Egenskapsbestämmelser enligt 7 kap. 2–25 §§ ska digitalt kopplas till den eller de användningsbestämmelser som de gäller för.

Vid ändring av en detaljplan som inte upprättats enligt denna föreskrift gäller inte första stycket.

Motiv

För att den digitala informationen ska vara användbar krävs det även att egenskapsbestämmelser i planen har kopplingar till de användningsbestämmelser de gäller för.

Bestämmelsens andra stycke anger att kravet på kopplingar inte gäller vid ändring av en detaljplan som inte upprättats med stöd av föreskriften. Detta eftersom det då inte alltid finns någon digital information att koppla ärendeinformationen till.

Konsekvenser

Kommunen måste upphandla sådan programvara som anpassats till föreskriften. De närmare konsekvenserna av detta redovisas i den allmänna konsekvensbeskrivningen för berörda aktörer.

2 kap. 8 §

8 § För en användningsbestämmelse som är tillfällig enligt 4 kap. 26 § plan- och bygglagen (2010:900) ska information om den tid som den tillfälliga användningen får pågå digitalt kopplas till användningsbestäm- melsen.

Motiv

Paragrafen reglerar användningsbestämmelser som är tillfälliga. För att den digitala informationen ska vara användbar krävs det att information om när bestämmelsen gäller kopplas till användningsbestäm- melsen.

Konsekvenser

Kommunen måste upphandla sådan programvara som anpassats till före- skriften. De närmare konsekvenserna av detta redovisas i den allmänna konsekvensbeskrivningen för berörda aktörer.

3 kap. Avgränsningar och planbestämmelser

3 kap. 1 §

1 § Ett planområde ska avgränsas horisontellt och får även helt eller delvis avgränsas vertikalt.

Motiv

I föreskriftsarbetet har frågan om det är möjligt att avgränsa detaljplaner vertikalt utretts och Boverket ser i lagstiftningen inget hinder mot att re- glera detaljplaner i höjddled då det numera går att indela fastigheter i tre dimensioner. Regleringen ger kommunen möjlighet att exempelvis av- gränsa en detaljplan på lämplig nivå under markytan för att underlätta för kommande hantering av underjordiska trafikanläggningar.

Det kan också noteras att 4 kap. PBL anger att kommunerna genom de- taljplan får styra användningen av mark- och vattenområden. Begreppet ”område” är inte uttryckligen definierat i lagen. Eftersom en reglering i detaljplan så gott som alltid i någon mån gäller även i höjddled, anser Bo- verket att lagens begrepp ger utrymme för att avgränsa planen i höjddled.

Boverket anser att föreskriften inte bör slå fast hur avgränsningen ska gö- ras. Normalt bör det göras genom att höjdvärden med koordinater anges. I Boverkets allmänna råd om redovisning av reglering i detaljplan anges hur detta kan göras på en plankarta. Vid digital hantering anger 2 kap. 3 § att detaljplaneinformation, alltså även planområdet och dess avgränsning, ska vara identifierbar och lägesbestämd. För att inte regleringen ska bli onödigt detaljstyrande anser Boverket att detta är tillräckligt.

Konsekvenser

Det blir möjligt att besluta om flera olika detaljplaner som gäller på olika nivåer i höjdded, vilket kan vara användbart vid exempelvis planering av tunnlar under mark. Detta ger kommunerna möjlighet att på ett mer effektivt sätt besluta om lämplig markanvändning utan att låta detaljplanen omfatta mer än vad som är nödvändigt. Kommunen har möjlighet att själv utifrån den specifika planeringssituationen ta fram ett lämpligt sätt att redovisa avgränsningen så att tydlighetskravet uppfylls.

3 kap. 2 §

2 § Området som en planbestämmelse gäller inom ska avgränsas horisontellt och får även avgränsas vertikalt.

Motiv

Paragrafen gör det möjligt att utöver den horisontella avgränsningen även avgränsa området inom vilket en planbestämmelse gäller (bestämmelseområde) vertikalt. Boverket har sedan tidigare bedömt att detta är möjligt enligt dagens lagstiftning (jfr Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan 1.2.4). Boverket anser samtidigt att paragrafen är nödvändig för att skapa en tydligare grund för tillämpningen.

Det kan också noteras att 4 kap. PBL anger att kommunerna genom detaljplan får styra användningen av mark- och vattenområden. Begreppet ”område” är inte uttryckligen definierat i lagen. Eftersom en reglering i detaljplan alltid i någon mån gäller i höjdded, anser Boverket att lagens begrepp ger utrymme för att avgränsa enskilda bestämmelser i höjdded.

Boverket anser att föreskriften inte bör slå fast hur avgränsningen ska göras. I Boverkets allmänna råd om redovisning av reglering i detaljplan anges hur detta kan göras på en plankarta. Vid digital hantering anger 2 kap. 3 § att detaljplaneinformation, alltså även planbestämmelser, ska vara identifierbara och lägesbestämda. För att inte regleringen ska bli onödigt detaljstyrande anser Boverket att detta är tillräckligt.

Konsekvenser

Regleringen ger kommunerna möjlighet att på ett mer effektivt sätt besluta om lämplig markanvändning utan att låta detaljplanen omfatta mer än vad som är nödvändigt.

3 kap. 3 §

3 § En precisering av en planbestämmelse innebär att endast det som anges i preciseringen är tillåtet.

Motiv

Denna princip framgår idag genom Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser och bygger på en praxis som utvecklats under längre tid. För att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem formuleras det nu som en bindande föreskriftsregel. Syftet med preciseringar är att kommunen kan reglera användningen av mark och vatten med större precision. Genom föreskriftsregeln slås fast hur en precisering ska tolkas.

Föreskriften anger inte hur en precisering ska göras. I Boverkets allmänna råd om redovisning av reglering i detaljplan anges hur detta kan göras på en plankarta. Vid digital hantering ska bestämmelserna i föreskriftens 2 kap. samt tydlighetskravet i 4 kap. 32 § PBL följas. För att inte regleringen ska bli onödigt detaljstyrande och komplicera den digitala utvecklingen anser Boverket att detta är tillräckligt.

Konsekvenser

Genom att föreskriften slår fast hur en precisering ska tolkas underlättas tolkningen av detaljplaner.

3 kap. 4 §

4 § Planbestämmelser får inte formuleras så att de innehåller hänvisningar till planbeskrivningen, andra handlingar eller författningar.

Motiv

En planbestämmelse ska uppfylla lagens krav på tydlighet (4 kap. 32 § andra stycket PBL). Tydlighetskravet innebär att den avsedda regleringen tydligt ska framgå av planen, dvs. det ska vara tydligt vilka bindande regler som detaljplanen slår fast. Eftersom detaljplanens planbestämmelser är juridiskt bindande är det inte lämpligt att formulera en planbestämmelse med hänvisningar till planbeskrivningen eller andra separata dokument som inte har samma juridiska status. Sådana hänvisningar kan försvåra en efterkommande tolkning och genomförandet av planen. Det är även olämpligt att en planbestämmelse föreskriver en skyldighet som redan framgår av annan författning, eftersom det kan skapa flera problem vid lovprövningen.

Konsekvenser

Kommunen måste formulera tydliga planbestämmelser som kan utläsas av detaljplanen. Osäkerheter vid tolkning och genomförande av detaljplanen minskas.

4 kap. Användningsbestämmelser för allmän plats

4 kap 1 §

1 § Endast de användningar som är reglerade i 2–10 §§ får användas vid reglering med användningsbestämmelser på allmän plats i detaljplan.

Formuleringar av bestämmelser, formuleringar av preciseringar och bestämmelsekoder ska följa det som anges i tabellerna nedan. Annan precisering får endast användas när tillämpbar formulering saknas. Hakparentesen [Annan precisering] ska då ersättas med en egen formulering av preciseringen.

Motiv

Paragrafen talar om vilka regler som samlat gäller vid reglering i detaljplan med användningsbestämmelser för allmän plats. Regleringen har som syfte att skapa förutsättningar för enhetlig digital överförbarhet och sökbarhet genom ett enhetligt planbestämmelsesystem.

I paragrafens andra stycke anges att vid användning av planbestämmelser, måste de formuleringar som anges i tabellerna användas. I tabellerna anges också vilken kod bestämmelsen ska ha. Om lämplig precisering saknas får kommunen fortfarande formulera bestämmelser fritt. Vid fri formulering ska preciseringen Annan precisering sist i tabellen användas, med den bestämmelsekod som gäller till denna.

Kravet på att Annan precisering bara får tillämpas i en detaljplan om övriga formuleringar av preciseringar i tabellen inte kan tillämpas behövs för att säkerställa föreskriftens syfte att göra planbestämmelserna sökbara. Alla planbestämmelser som formuleras enligt Annan precisering får samma kod och blir därför grupperade vid en utsökning oavsett vad preciseringarna omfattar. Det går därför inte att automatiskt urskilja olika preciseringar som grupperats under denna kod, vilket kan försvåra sökningen. Det är därför viktigt att Annan precisering inte tillämpas oftare än nödvändigt. Regeln behövs också för att planbestämmelser så långt som möjligt ska formuleras enhetligt, vilket inte säkerställs när kommunen själv formulerar planbestämmelser.

Konsekvenser

Ett enhetligt planbestämmelsesystem skapas för användningsbestämmelser på allmän plats. Användningsbestämmelserna blir nationellt sökbara genom att krav ställs på att kommunerna ska följa tabellerna med koder. Kommunen måste säkerställa att den programvara man har som verktyg för att producera detaljplaner ger möjlighet att uppfylla kravet.

4 kap. 2 §

2 § Användningen torg ska tillämpas för områden för alla typer av torg med tillhörande verksamheter. I användningen ingår även komplement som behövs för torgets funktion.

Tabell 4.1 Torg

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Torg	DP_AP_Torg

Tabell 4.2 Precisering av bestämmelsen torg

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Salutorg	DP_AP_Torg_Salu
Restaurangtorg	DP_AP_Torg_Restaurang
Kollektivtrafiktorg	DP_AP_Torg_Kollektivtrafik
[Annan precisering]	DP_AP_Torg_Annan

Motiv

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 2, 8 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

4 kap. 3 §

3 § Användningen väg ska tillämpas för områden avsedda främst för trafik till, från och genom en ort samt mellan olika områden inom en ort. I användningen ingår även komplement som behövs för vägens funktion.

Tabell 4.3 Väg

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Väg	DP_AP_Vag

Tabell 4.4 Precisering av bestämmelsen väg

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Genomfartsväg	DP_AP_Vag_Genomfart
Infartsväg	DP_AP_Vag_Infart
[Annan precisering]	DP_AP_Vag_Annan

Motiv

För att avgränsa och förklara skillnaden mellan användningarna väg och gata anges att väg ska användas för sådan trafik som går till, från och/eller genom en ort, samt inom olika områden inom en ort. Jämfört med

Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan har en språklig ändring gjorts så att ordet ”tätort” ändrats till ”ort”. Avsikten är att inte begränsa användningens tillämpningsområde till tätorter.

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 2, 8 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Regleringen blir mer ändamålsenlig och användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

4 kap. 4 §

4 § Användningen gata ska tillämpas för områden avsedda främst för trafik inom en ort eller för trafik som har sitt mål vid gatan. I användningen ingår även komplement som behövs för gatans funktion.

Tabell 4.5 Gata

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Gata	DP_AP_Gata

Tabell 4.6 Precisering av bestämmelsen gata

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Kollektivtrafikgata	DP_AP_Gata_Kollektiv
Industrigata	DP_AP_Gata_Industri
Huvudgata	DP_AP_Gata_Huvud
Lokalgata	DP_AP_Gata_Lokal
Gågata	DP_AP_Gata_Ga
[Annan precisering]	DP_AP_Gata_Annan

Motiv

För att avgränsa och förklara skillnaden mellan användningarna väg och gata anges att gata ska användas för trafik inom en ort, samt trafik som har sitt mål vid gatan. Jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan har en språklig ändring gjorts så att ordet ”tätort” ändrats till ”ort”. Avsikten är att inte begränsa användningens tillämpningsområde till tätorter. Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 2, 8 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

En mer ändamålsenlig reglering. Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

4 kap. 5 §

5 § Användningen gång- och cykelväg ska tillämpas för områden avsedda för gång-, cykel- och mopedtrafik. I användningen ingår även komplement som behövs för vägens funktion.

Tabell 4.7 Gång- och cykelväg

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Gång- och cykelväg	DP_AP_GC

Tabell 4.8 Precisering av bestämmelsen gång- och cykelväg

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Gångväg	DP_AP_GC_Gang
Cykelväg	DP_AP_GC_CykelMoped
Enbart cykeltrafik	DP_AP_GC_EnbartCykel
[Annan precisering]	DP_AP_GC_Annan

Motiv

Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan anger att gångväg och cykelväg bör redovisas separat. Praktisk tillämpning har dock visat att en kombinerad användning ofta är att föredra, eftersom det ökar flexibiliteten vid genomförandet. På grund av detta regleras det i föreskriften att användningen ska redovisas som gång- och cykelväg. Om gång- och cykelväg behöver separeras kan användningen preciseras i enlighet med tabellen.

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 2, 8 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

En mer ändamålsenlig reglering av användningarna gång- och cykelväg i detaljplan. Användningsbestämmelsen inordnas också i ett enhetligt planbestämmelesystem.

4 kap. 6 §

6 § Användningen parkering ska tillämpas för områden för parkering. I användningen ingår även komplement som behövs för parkeringens funktion.

Tabell 4.9 Parkering

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Parkering	DP_AP_Parkering

Tabell 4.10 **Precisering av bestämmelsen parkering**

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Bilparkering	DP_AP_Parkering_Bil
Cykelparkering	DP_AP_Parkering_Cykel
Bussparkering	DP_AP_Parkering_Buss
Husbilsparkering	DP_AP_Parkering_Husbil
Lastbilsparkering	DP_AP_Parkering_Lastbil
[Annan precisering]	DP_AP_Parkering_Annan

Motiv

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 2, 8 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

4 kap. 7 §

7 § Användningen park ska tillämpas för områden för grönområden som kräver skötsel och som helt eller till viss del är anlagda. I användningen ingår även komplement till parkens användning.

Tabell 4.11 **Park**

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Park	DP_AP_Park

Tabell 4.412 **Precisering av bestämmelsen park**

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Lek	DP_AP_Park_Lek
Spontanidrott	DP_AP_Park_Spontan
[Annan precisering]	DP_AP_Park_Annan

Motiv

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 2, 8 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

4 kap. 8 §

8 § Användningen natur ska tillämpas för områden för friväxande grönområden som inte sköts mer än enligt skötselplan eller genom visst begränsat underhåll. Även mindre park-, vatten- och friluftsanläggningar och andra komplement till naturområdets användning ingår.

Tabell 4.13 Natur

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Natur	DP_AP_Natur

Tabell 4.14 Precisering av bestämmelsen natur

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Skog	DP_AP_Natur_Skog
Våtmark	DP_AP_Natur_Vatmark
[Annan precisering]	DP_AP_Natur_Annan

Motiv

Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan angav att användningen natur bör tillämpas för friväxande grönområden som inte sköts mer än enligt skötselplan eller genom viss städning. Istället för städning anger föreskriften ”visst begränsat underhåll”. Skälet är att begreppet städning i detta sammanhang kan vålla tolkningsproblem. Avsikten är dock fortfarande att natur, till skillnad från park, utgör friväxande natur som inte är anlagd och som inte har något större skötselbehov. Ingen ändring i sak är avsedd. Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 2, 8 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

En tydligare reglering av användningen natur i detaljplan. Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

4 kap. 9 §

9 § Användningen skydd ska tillämpas för områden för åtgärder som skyddar mot störning, markförorening, olyckor, översvämning och erosion. I användningen ingår även komplement som behövs för skyddets funktion.

Tabell 4.15 Skydd

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Skydd	DP_AP_Skydd

Tabell 4.16 **Precisering av bestämmelsen skydd**

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Översvämningsyta	DP_AP_Skydd_Oversvamning
Översvämningskydd	DP_AP_Skydd_Oversvamningsskydd
Bullerskydd	DP_AP_Skydd_Bullerskydd
Erosionsskydd	DP_AP_Skydd_Erosion
Vibrationsskydd	DP_AP_Skydd_Vibrationsskydd
[Annan precisering]	DP_AP_Skydd_Annan

Motiv

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 2, 8 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

4 kap. 10 §

10 § Användningen annan allmän plats ska tillämpas i de fall någon av användningarna i 2–9 §§ inte är tillämpliga. Användningen ska alltid preciseras.

Tabell 4.17 **Precisering av användningen annan allmän plats**

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Annan allmän plats	DP_AP_AnnanAP_Annan

Motiv

Användningen annan allmän plats införs för att möjliggöra reglering i de situationer där användningar i 2–9 §§ inte är tillämpliga. Av paragrafens formulering framgår att det inte är tillåtet att använda denna regleringsmöjlighet om det finns tillämpliga användningar i 2–9 §§.

När bestämmelsen annan allmän plats används ska användningen alltid preciseras för att uppfylla kravet på tydlighet i 4 kap. 32 § andra stycket PBL. Det är upp till kommunen själv att formulera den preciserade användning som behövs.

Kravet på att användningen bara får tillämpas i en detaljplan om övriga användningar i kapitlet inte kan tillämpas behövs för att säkerställa föreskriftens syfte att göra planbestämmelserna sökbara. Alla användningar som formuleras enligt denna bestämmelse i föreskriften får samma kod och blir därför grupperade vid en utsökning oavsett vad användningarna

omfattar. Det går därför inte att automatiskt urskilja olika användningar som grupperats under denna kod, vilket kan försvåra sökningen. Det är därför viktigt att användningen inte tillämpas oftare än nödvändigt. Regeln behövs också för att planbestämmelser så långt som möjligt ska formuleras enhetligt, vilket inte säkerställs när kommunen själv formulerar planbestämmelser.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 2, 8 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Jämfört med övriga användningar i kapitlet innebär användandet av annan allmän plats inte samma digitala sökbarhet. Det är inte möjligt att på samma sätt söka fram vilka preciseringar som gjorts. Bestämmelsen är dock nödvändig för att föreskriften inte ska minska kommunens möjligheter att reglera användningar jämfört med vad lagen anger.

5 kap. Användningsbestämmelser för kvartersmark

5 kap. 1 §

1 § Endast de användningar som är reglerade i 2–22 §§ får användas vid reglering med användningsbestämmelser på kvartersmark i detaljplan.

Formuleringar av bestämmelser, formuleringar av preciseringar och bestämmelsekoder ska följa det som anges i tabellerna nedan. Annan precisering får endast användas när tillämpbar formulering saknas. Hakparentesen [Annan precisering] ska då ersättas med en egen formulering av preciseringen.

Motiv

Paragrafen talar om vilka regler som samlat gäller vid reglering i detaljplan med användningsbestämmelser för kvartersmark. Regleringen har som syfte att skapa förutsättningar för enhetlig digital överförbarhet och sökbarhet genom ett enhetligt planbestämmelsesystem.

I paragrafens andra stycke anges att vid användning av planbestämmelser, måste de formuleringar som anges i tabellerna användas. I tabellerna anges också vilken kod bestämmelsen ska ha. Om lämplig precisering saknas får kommunen fortfarande formulera bestämmelser fritt, med undantag för vid reglering av detaljhandel (8 §). Vid fri formulering ska preciseringen Annan precisering sist i tabellen användas, med den bestämmelsekod som gäller till denna.

Kravet på att Annan precisering bara får tillämpas i en detaljplan om övriga formuleringar av preciseringar i tabellen inte kan tillämpas behövs för att säkerställa föreskriftens syfte att göra planbestämmelserna sökbara. Alla planbestämmelser som formuleras enligt Annan precisering får

samma kod och blir därför grupperade vid en utsökning oavsett vad preciseringarna omfattar. Det går därför inte att automatiskt urskilja olika preciseringar som grupperats under denna kod, vilket kan försvåra sökningen. Det är därför viktigt att Annan precisering inte tillämpas oftare än nödvändigt. Regeln behövs också för att planbestämmelser så långt som möjligt ska formuleras enhetligt, vilket inte säkerställs när kommunen själv formulerar planbestämmelser.

Konsekvenser

Ett enhetligt planbestämmelesystem skapas för användningsbestämmelser för kvartersmark. Användningsbestämmelserna blir nationellt sökbara genom att krav ställs på att kommunerna ska följa tabellerna med koder. Kommunen måste säkerställa att den programvara man har som verktyg för att producera detaljplaner ger möjlighet att uppfylla kravet.

5 kap. 2 §

2 § Användningen bostäder ska tillämpas för områden för olika former av boende av varaktig karaktär. Även bostadskomplement ingår i användningen.

Tabell 5.1 Bostäder

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Bostäder	DP_KM_B2

Tabell 5.2 Precisering av bestämmelsen bostäder

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
[Annan precisering]	DP_KM_B2_Annan

Motiv

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 3 §

3 § Användningen centrum ska tillämpas för områden för kombinationer av handel, service, tillfällig vistelse, samlingslokaler, kontor och annan jämförlig verksamhet som ligger centralt eller på annat sätt ska vara lätta att nå. Även komplement till centrumverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.3 Centrum

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Centrum	DP_KM_C2

Tabell 5.3 Precisering av bestämmelsen centrum

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Bibliotek	DP_KM_C2_Bibliotek
Bio	DP_KM_C2_Bio
Restaurang	DP_KM_C2_Restaurang
Café	DP_KM_C2_Cafe
Träningslokal	DP_KM_C2_Traning
[Annan precisering]	DP_KM_C2_Annan

Motiv

Jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan har det förtydligats att tillfällig vistelse ingår. Formuleringar och koder för användningen regleras också för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Regleringen blir tydligare och användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 4 §

4 § Användningen vård ska tillämpas för områden för vårdverksamhet som avser människor. Även komplement till vårdverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.5 Vård

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Vård	DP_KM_D2

Tabell 5.6 Precisering av bestämmelsen vård

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Vårdcentral	DP_KM_D2_Vardcentral
Tandvård	DP_KM_D2_Tand
Sjukhus	DP_KM_D2_Sjukhus
Kriminalvård	DP_KM_D2_Kriminal
Rättspsykiatrisk vård	DP_KM_D2_Rattpsyk
[Annan precisering]	DP_KM_D2_Annan

Motiv

Språkliga justeringar har gjorts, men ingen ändring är avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 5 §

5 § Användningen tekniska anläggningar ska tillämpas för områden för tekniskt ändamål. Även komplement till den tekniska anläggningen ingår i användningen.

Tabell 5.7 Tekniska anläggningar

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Tekniska anläggningar	DP_KM_E2

Tabell 5.8 Precisering av bestämmelsen tekniska anläggningar

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Avfallsanläggning	DP_KM_E2_Avfall
Avloppsanläggning	DP_KM_E2_Avlopp
Avloppsreningsverk	DP_KM_E2_Reningsverk
Dagvattenanläggning	DP_KM_E2_Dagvattenanläggning
Dagvattendamm	DP_KM_E2_Dagvattendamm
Fjärrkylanläggning	DP_KM_E2_Fjärrkyl
Fjärrvärmeverk	DP_KM_E2_Fjärrvarmeverk
Fördröjningsmagasin	DP_KM_E2_Fordrojning
Kraftvärmeverk	DP_KM_E2_Kraftvarmeverk
Pumpstation	DP_KM_E2_Pump
Solenergianläggning	DP_KM_E2_Sol
Ställverk	DP_KM_E2_Stallverk
Transformatorstation	DP_KM_E2_Transformator
Vattenkraftverk	DP_KM_E2_Vattenkraftverk
Vattenreservoar	DP_KM_E2_Vattenreservoar
Vattenverk	DP_KM_E2_Vattenverk
Vindkraftverk	DP_KM_E2_Vindkraftverk
Värmeverk	DP_KM_E2_Varmeverk
[Annan precisering]	DP_KM_E2_Annan

Motiv

Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan rekommenderade att bestämmelsen alltid preciserades med hänsyn till eventuella störningar. Denna rekommendation har inte överförts som föreskriftsregel eller som allmänt råd.

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap 6 §

6 § Användningen flygtrafik ska tillämpas för områden för flygverksamhet och kompletterande handel och service till resenärer. Även komplement till flygtrafikverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.9 Flygtrafik

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Flygtrafik	DP_KM_F2

Tabell 5.10 Precisering av bestämmelsen flygtrafik

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Helikoptertrafik	
[Annan precisering]	DP_KM_F_Annan

Motiv

Språkliga justeringar har gjorts, men ingen ändring är avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan. Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 7 §

7 § Användningen drivmedel ska tillämpas för områden för hantering och försäljning av drivmedel och kompletterande handel och service i mindre omfattning. Även komplement till drivmedelsverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.11 Drivmedel

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Drivmedel	DP_KM_G2

Tabell 5.12 **Precisering av bestämmelsen drivmedel**

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Drivmedel utan kompletterande försäljning	DP_KM_G2_DrivUtanForsalj
Laddning av elfordon	DP_KM_G2_Laddning
[Annan precisering]	DP_KM_G2_Annan

Motiv

Användningen har fått ett nytt namn och justerats språkligt jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan, där den hade namnet ”drivmedelsförsäljning”. Det är dock i huvudsak hanteringen av drivmedel i sig som har en påverkan på omgivningen. Paragrafen har därför justerats språkligt för att tydliggöra att användningen inte enbart handlar om försäljning av drivmedel.

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Eftersom den nya bestämmelseformuleringen har ett bredare fokus än tidigare kan det inte uteslutas att användningen kan komma att få en något annorlunda inriktning än vad den haft tidigare. Användningsbestämmelsen inordnas också i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 8 §

8 § Användningen detaljhandel ska tillämpas för områden för handel med varor och tjänster. Även komplement till handelsverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.13 **Detaljhandel**

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Detaljhandel	DP_KM_H2

Tabell 5.14 **Precisering av bestämmelsen detaljhandel**

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Detaljhandel med livsmedel	DP_KM_H2_Livs
Detaljhandel med skrymmande varor	DP_KM_H2_Skrym
Detaljhandel utom handel med livsmedel	DP_KM_H2_EjLivs
Detaljhandel utom handel med livsmedel och skrymmande varor	DP_KM_H2_EjLivsEjSkrym
Detaljhandel utom handel med skrymmande varor	DP_KM_H2_EjSkrym

Motiv

Språkliga justeringar har gjorts, men ingen ändring är avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan. Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Det krävs skäl av betydande vikt för att närmare reglera möjligheterna att bedriva handel (4 kap. 37 § PBL). För att kunna använda preciseringsmöjligheterna krävs därför en handelsutredning (jfr prop. 1996/97:34, sid. 16).

Tabellen innehåller ingen möjlighet till fritextformulering av bestämmelsen, vilket innebär att de preciseringar som anges i tabellen är de enda som kommunen får använda. Boverket bedömer att de preciseringsmöjligheter som anges i tabellen tillgodoser alla de möjligheter till närmare reglering av handel som lagen ger.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem. Eftersom möjligheterna att begränsa handel är reglerat genom lag innebär bestämmelsen inga särskilda konsekvenser i övrigt.

5 kap. 9 §

9 § Användningen industri ska tillämpas för områden för produktion, lager, partihandel och annan jämförlig verksamhet. Även komplement till industriverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.15 **Industri**

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Industri	DP_KM_J2

Tabell 5.16 **Precisering av bestämmelsen industri**

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Lager	DP_KM_J2_Lager
Logistik	DP_KM_J2_Logistik
Upplag	DP_KM_J2_Upplag
Processindustri	DP_KM_J2_Process
[Annan precisering]	DP_KM_J2_Annan

Motiv

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan rekommenderar att bestämmelsen preciseras med hänsyn till eventuella störningar. Denna rekommendation har inte överförts som föreskriftsregel eller som allmänt råd eftersom det är en allmän princip för alla användningar i en detaljplan och inte specifik för användningen industri.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 10 §

10 § Användningen kontor ska tillämpas för områden för kontor, tjänsteverksamhet och annan jämförlig verksamhet med liten eller ingen varuhantering. Även komplement till kontorsverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.17 **Kontor**

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Kontor	DP_KM_K2

Tabell 5.18 **Precisering av bestämmelsen kontor**

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
[Annan precisering]	DP_KM_K2_Annan

Motiv

Språkliga justeringar har gjorts, men ingen ändring är avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan. Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 11 §

11 § Användningen odling och djurhållning ska tillämpas för områden för olika typer av odling, djurhållning samt djurvård. Här ingår verksamhetsanknuten försäljning. Även komplement till odlings- och djurhållningsverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.19 **Odling och djurhållning**

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Odling och djurhållning	DP_KM_L2

Tabell 5.20 **Precisering av bestämmelsen odling och djurhållning**

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Koloniområde	DP_KM_L2_Koloni
Handelsträdgård	DP_KM_L2_Handelstradgard
Ridanläggning	DP_KM_L2_Rid
Djursjukhus	DP_KM_L2_Djursjukhus
Veterinärstation	DP_KM_L2_Veterinar
[Annan precisering]	DP_KM_L2_Annan

Motiv

Enligt Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan ingick även begravningsplats för djur i användningen. Användningen är nu flyttad till användningen begravningsplats. Formuleringar och koder för användningen regleras också för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 12 §

12 § Användningen begravningsplats ska tillämpas för områden för begravningsändamål. Även komplement till begravningsverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.21 **Begravningsplats**

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Begravningsplats	DP_KM_M2

Tabell 5.22 **Precisering av bestämmelsen begravningsplats**

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Minneslund	DP_KM_M2_Minneslund
Begravningsplats för djur	DP_KM_M2_Djur
[Annan precisering]	DP_KM_M2_Annan

Motiv

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 13 §

13 § Användningen friluftsliv och camping ska tillämpas för områden för det rörliga friluftslivet och campingplatser. Campingplatser är endast avsedda för tillfällig uthyrning och för enkelt flyttbara enheter. Även komplement till friluftsliv- och campingverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.23 Friluftsliv och camping

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Friluftsliv och camping	DP_KM_N2

Tabell 5.24 Precisering av bestämmelsen friluftsliv och camping

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Camping	DP_KM_N2_Camping
Friluftsbad	DP_KM_N2_Bad
Friluftsområde	DP_KM_N2_Friluftsomrade
Skidbacke	DP_KM_N2_Skidbacke
[Annan precisering]	DP_KM_N2_Annan

Motiv

Språkliga ändringar har gjorts men ingen ändring i sak är avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 14 §

14 § Användningen tillfällig vistelse ska tillämpas för områden för olika typer av tillfällig övernattnig och konferensanläggningar. Även komplement till verksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.25 Tillfällig vistelse

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Tillfällig vistelse	DP_KM_O2

Tabell 5.26 Precisering av bestämmelsen tillfällig vistelse

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Hotell	DP_KM_O2_Hotell
Vandrarhem	DP_KM_O2_Vandrarhem

Stugby	DP_KM_O2_Stugby
Konferensanläggning	DP_KM_O2_Konferens
Förlägningsboende	DP_KM_O2_Forlaggning
[Annan precisering]	DP_KM_O2_Annan

Motiv

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 15 §

15 § Användningen parkering ska tillämpas för områden för parkeringsanläggningar. Även komplement till parkeringsverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.27 Parkering

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Parkering	DP_KM_P2

Tabell 5.28 Precisering av bestämmelsen parkering

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Parkeringshus	DP_KM_P2_Hus
Cykelparkering	DP_KM_P2_Cykel
Bussparkering	DP_KM_P2_Buss
[Annan precisering]	DP_KM_P2_Annan

Motiv

Språkliga justeringar har gjorts, men ingen ändring är avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan. I det allmänna rådet angavs att användningen omfattar ”självständiga” parkeringar. Syftet med rekommendationen var att planbestämmelsen oftast inte bör användas för att reglera parkeringar som enbart är komplement till en verksamhet där parkeringsbehov finns, som ett flerbostadshus eller varuhus. I princip är det alltså behovet av att reglera parkering i en separat användning som är avgörande för om planbestämmelsen bör användas. Ett sådant behov kan dock finnas även i situationer där parkeringen är till för en annan verksamhet, om parkeringen har en beaktansvärd omgivningspåverkan, t.ex. för att den är mycket stor. Boverket anser att det inte är lämpligt att som en tvingande reglering i föreskriften ange att en

parkering måste vara självständig, eftersom det kan ge upphov till tolkningsproblem. Formuleringen har därför ändrats.

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 16 §

16 § Användningen besöksanläggningar ska tillämpas för områden för verksamheter som riktar sig till besökare. Här ingår kulturella och religiösa verksamheter, idrotts- och sportanläggningar med tillhörande byggnader och övriga besöksanläggningar. Även komplement till besöksverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.29 Besöksanläggningar

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Besöksanläggningar	DP_KM_R2

Tabell 5.30 Besöksanläggningar

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Golfbana	DP_KM_R2_Golf
Badanläggning	DP_KM_R2_Bad
Ishall	DP_KM_R2_Is
Hästsport	DP_KM_R2_Hastsport
Idrottsplats	DP_KM_R2_Idrott
Idrottshall	DP_KM_R2_Idrottshall
Skjutbana	DP_KM_R2_Skjutbana
Nöjespark	DP_KM_R2_Nojespark
Djurpark	DP_KM_R2_Djur
Skidanläggning	DP_KM_R2_Skid
Motorsportbana	DP_KM_R2_Motorsport
Mässhall	DP_KM_R2_Masshall
Arena	DP_KM_R2_Arena
Museum	DP_KM_R2_Museum
Kulturhus	DP_KM_R2_Kultur
Teater	DP_KM_R2_Teater
Konserthus	DP_KM_R2_Konsert
Bygdegård	DP_KM_R2_Bygdegard
Lokal för religiösa ändamål	DP_KM_R2_LokalForReligiosa
[Annan precisering]	DP_KM_R2_Annan

Motiv

Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan rekommenderar att bestämmelsen preciseras med hänsyn till eventuella störningar. Denna rekommendation har inte överförts som föreskriftsregel eller som allmänt råd eftersom det är en allmän princip för alla användningar i en detaljplan och inte specifik för användningen besöksanläggningar.

I tabellen tas preciseringen skjutbana med. Avsikten är främst att möjliggöra planläggning av privata skjutbanor som används av t.ex. en skytteklubb, och inte av militära skjutbanor.

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 17 §

17 § Användningen skola ska tillämpas för områden för förskola, fritidshem, skola eller annan jämförlig verksamhet. Även komplement till skolverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.31 Skola

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Skola	DP_KM_S2

Tabell 5.32 Precisering av bestämmelsen skola

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Förskola	DP_KM_S2_Forskola
Grundskola	DP_KM_S2_Grundskola
Gymnasium	DP_KM_S2_Gymnasium
Högskola och universitet	DP_KM_S2_HogskolaUniversitet
Vuxenutbildning	DP_KM_S2_Vuxen
[Annan precisering]	DP_KM_S2_Annan

Motiv

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 18 §

18 § Användningen trafik ska tillämpas för områden för väg- och spårtrafik med tillhörande anläggningar samt vägreservat. Här ingår spårområden, och liknande anläggningar samt stations- och servicebyggnader. Även komplement till trafikverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.33 Trafik

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Trafik	DP_KM_T2

Tabell 5.34 Precisering av bestämmelsen trafik

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Resecentrum	DP_KM_T2_Resecentrum
Busstation	DP_KM_T2_Busstation
Järnvägsstation	DP_KM_T2_Jarnvagsstation
Taxistation	DP_KM_T2_Taxistation
Järnväg	DP_KM_T2_Jarnvag
Spårväg	DP_KM_T2_Sparvag
Tunnelbana	DP_KM_T2_Tunnelbana
Linbana	DP_KM_T2_Linbana
Spårreservat	DP_KM_T2_Sparreservat
Vägreservat	DP_KM_T2_Vagreservat
[Annan precisering]	DP_KM_T2_Annan

Motiv

Jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan har det exemplifierats vad som kan ingå i användningen. Områden för räddningstjänsten har tidigare inrymts i användningen trafik. I och med att det nu införs en ny användning för samhällsviktigt ändamål så ska räddningstjänst inte längre planläggas med användningen trafik.

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 19 §

19 § Användningen räddningstjänst och annat samhällsviktigt ändamål ska tillämpas för områden för räddningstjänsten och annat liknande

samhällsviktigt ändamål. Även komplement till verksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.35 Räddningstjänst och annat samhällsviktigt ändamål

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Räddningstjänst och annat samhällsviktigt ändamål	DP_KM_U2

Tabell 5.36 Precisering av bestämmelsen räddningstjänst och annat samhällsviktigt ändamål

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Räddningstjänst	DP_KM_U2_Raddningstjänst
Brandstation	DP_KM_U2_Brandstation
Utryckningsstation	DP_KM_U2_Utryckning
[Annan precisering]	DP_KM_U2_Annan

Motiv

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Användningen räddningstjänst och annat samhällsviktigt ändamål är ny jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan. Avsikten är att täcka in ett behov av att planlägga mark för samhällsviktig verksamhet såsom räddningstjänst. Områden för räddningstjänsten och utryckningsfordon har tidigare inrymts inom användningen trafik men får nu en egen användning. Användningen måste preciseras för att uppfylla kravet på tydlighet i 4 kap. 32 § andra stycket PBL.

Jämfört med tidigare remissversioner ingår inte totalförsvarets anläggningar i bestämmelsen. Det är dock fortfarande möjligt att planlägga för totalförsvarets anläggningar med stöd av Annan kvartermark, 22 §.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Planläggningen kan med den nya användningen bli mer ändamålsenlig och tydlig vid genomförande och tolkning av detaljplaner. Användningsbestämmelsen inordnas också i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 20 §

20 § Användningen hamn ska tillämpas för områden för hamnverksamhet och sjötrafik med kompletterande handel och service. Även komplement till hamnverksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.37 Hamn

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Hamn	DP_KM_V2

Tabell 5.38 **Precisering av bestämmelsen hamn**

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Småbåtshamn	DP_KM_V2_Smabat
Kemikalie- och oljehamn	DP_KM_V2_Olja
Färjeterminal	DP_KM_V2_Farje
Varv	DP_KM_V2_Varv
Sjösäkerhetsanordning	DP_KM_V2_Sjosakerhet
[Annan precisering]	DP_KM_V2_Annan

Motiv

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Fyrar omfattas sedan tidigare av användningen hamn. Efter synpunkter från Transportstyrelsen under föreskriftens remissförfarande har dock en av preciseringarna i tabellen formulerats ”sjösäkerhetsanordning”. Denna precisering omfattar fyrar, men även andra typer av sjösäkerhetsanordningar.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 21 §

21 § Användningen verksamheter ska tillämpas för områden för service, lager, tillverkning med tillhörande försäljning, partihandel och annan jämförlig verksamhet med begränsad omgivningspåverkan. Även komplement till verksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.39 **Verksamheter**

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Verksamheter	DP_KM_Z2

Tabell 5.40 **Precisering av bestämmelsen verksamheter**

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Verkstad	DP_KM_Z2_Verkstad
Bilprovning	DP_KM_Z2_Bilprovning
Partihandel	DP_KM_Z2_Partihandel
[Annan precisering]	DP_KM_Z2_Annan

Motiv

Användningen verksamheter infördes med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan och omfattade då även handel med skrymmande varor. Att begränsa handel till endast handel med skrymmande varor är inte tillåtet utan att en handelsutredning visat på lämpligheten i detta. För användningen verksamheter har det därför tidigare alltid krävts en handelsutredning om den inte kombinerats med användningen detaljhandel. För att slippa kravet på handelsutredning ingår inte längre handel med skrymmande varor i verksamheter.

Formuleringar och koder för användningen regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Det krävs inte längre någon handelsutredning för att kunna använda användningen verksamheter i detaljplan vilket underlättar tillämpningen och förståelsen för vad användningen innebär. Om kommunen vill tillåta handel utöver partihandel och försäljning i samband med tillverkning inom områden för verksamheter krävs en kombination med användningen detaljhandel.

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

5 kap. 22 §

22 § Användningen annan kvartersmark ska tillämpas i de fall någon av användningarna i 2–21 §§ inte är tillämpliga. Användningen ska alltid preciseras. Även komplement till verksamheten ingår i användningen.

Tabell 5.41 Precisering av bestämmelsen annan kvartersmark

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
[Annan precisering]	DP_KM_Y2_Annan

Motiv

Användningen annan kvartersmark införs för att möjliggöra reglering i de situationer där användningar i 2–21 §§ inte är tillämpliga. Av paragrafens formulering framgår att det inte är tillåtet att använda denna regleringsmöjlighet om det finns tillämpliga användningar i 2–21 §§.

När bestämmelsen annan kvartersmark används ska användningen alltid preciseras för att uppfylla kravet på tydlighet i 4 kap. 32 § andra stycket PBL. Föreskriften innehåller dock inte någon tabell med preciseringar, så som övriga paragrafer i kapitlet gör. Det blir därför upp till kommunen själv att formulera den preciserade användning som behövs.

Kravet på att användningen bara får tillämpas i en detaljplan om övriga användningar i kapitlet inte kan tillämpas behövs för att säkerställa föreskriftens syfte att göra planbestämmelserna sökbara. Alla användningar som formuleras enligt denna bestämmelse i föreskriften får samma kod och blir därför grupperade vid en utsökning oavsett vad användningarna omfattar. Det går därför inte att automatiskt urskilja olika användningar som grupperats under denna kod, vilket kan försvåra sökningen. Det är därför viktigt att användningen inte tillämpas oftare än nödvändigt. Regeln behövs också för att planbestämmelser så långt som möjligt ska formuleras enhetligt, vilket inte säkerställs när kommunen själv formulerar planbestämmelser.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem. Jämfört med övriga användningar i kapitlet innebär användandet av annan kvartersmark dock inte samma digitala sökbarhet. Det är inte möjligt att på samma sätt söka fram vilka preciseringar som gjorts. Bestämmelsen är dock nödvändig för att föreskriften inte ska begränsa kommunen vid användning av planbestämmelser jämfört med det utrymme lagen anger.

6 kap. Användningsbestämmelser för vattenområde

6 kap. 1 §

1 § Endast den användning som är reglerad i 2 § får användas vid reglering med användningsbestämmelser på vattenområde i detaljplan.

Formuleringar av bestämmelser, formuleringar av preciseringar och bestämmelsekoder ska följa det som anges i tabellerna nedan. Annan precisering får endast användas när tillämpbar formulering saknas. Hakparentesen [Annan precisering] ska då ersättas med en egen formulering av preciseringen.

Motiv

Paragrafen talar om vilka regler som samlat gäller vid reglering i detaljplan med användningsbestämmelser för vattenområde. Regleringen har

som syfte att skapa förutsättningar för enhetlig digital överförbarhet och sökbarhet genom ett enhetligt planbestämmelesystem.

I paragrafens andra stycke anges att vid användning av planbestämmelser, måste de formuleringar som anges i tabellerna användas. I tabellerna anges också vilken kod bestämmelsen ska ha. Om lämplig precisering saknas får kommunen formulera bestämmelser fritt. Vid fri formulering ska preciseringen Annan precisering sist i tabellen användas, med den bestämmelsekod som gäller till denna.

Kravet på att Annan precisering bara får tillämpas i en detaljplan om övriga formuleringar av preciseringar i tabellen inte kan tillämpas behövs för att säkerställa föreskriftens syfte att göra planbestämmelserna sökbara. Alla planbestämmelser som formuleras enligt Annan precisering får samma kod och blir därför grupperade vid en utsökning oavsett vad preciseringarna omfattar. Det går därför inte att automatiskt urskilja olika preciseringar som grupperats under denna kod, vilket kan försvåra sökningen. Det är därför viktigt att Annan precisering inte tillämpas oftare än nödvändigt. Regeln behövs också för att planbestämmelser så långt som möjligt ska formuleras enhetligt, vilket inte säkerställs när kommunen själv formulerar planbestämmelser.

Konsekvenser

Ett enhetligt planbestämmelesystem skapas för användningsbestämmelser för vattenområde. Användningsbestämmelserna blir nationellt sökbara genom att krav ställs på att kommunerna ska följa tabellerna med koder. Kommunen måste säkerställa att den programvara man har som verktyg för att producera detaljplaner ger möjlighet att uppfylla kravet.

6 kap. 2 §

2 § Vattenområde ska endast tillämpas för öppet vatten och vatten med mindre anläggningar där karaktären av öppet vatten avses bibehållas.

Tabell 6.1 Vattenområde

Formulering av bestämmelse	Bestämmelsekod
Vattenområde	DP_VO_W2

Tabell 6.2 Precisering av bestämmelsen vattenområde

Formulering av precisering	Bestämmelsekod
Hamn	DP_VO_W2_Hamn
Småbåtshamn	DP_VO_W2_Smabatshamn
Bryggor	DP_VO_W2_Bryggor
Förtöjningsplats	DP_VO_W2_Fortojning
Farled	DP_VO_W2_Farled
Testbana	DP_VO_W2_Testbana

Formulering av precisering	Bestämmelekod
Skoterled	DP_VO_W2_Skoter
Landningsbana	DP_VO_W2_Landning
Väg på is	DP_VO_W2_VagPals
[Annan precisering]	DP_VO_W2_Annan

Motiv

Formuleringar och koder för användningen regleras också för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. Språkliga justeringar har gjorts, men ingen ändring är avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 3 och 30 § PBL

Konsekvenser

Användningsbestämmelsen inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem.

7 kap. Egenskapsbestämmelser

7 kap. 1 §

1 § Endast de egenskapsbestämmelser som är reglerade i 2–26 §§ får användas vid reglering med egenskapsbestämmelser i detaljplan.

Formuleringar av bestämmelser och bestämmelsekoder ska följa det som anges i tabellerna nedan. Formuleringen [fritext] får endast användas när tillämpbar formulering saknas.

Hakparentesen [text vid behov] ska antingen ersättas med text eller tas bort. Övriga hakparenteser ska ersättas med siffra eller text.

Där formulering av bestämmelse inte anges i tabellen ska istället egen formulering användas och sorteras under rätt underkategori med tillhörande underkategorikod enligt tabellerna nedan.

Motiv

Paragrafen talar om vilka regler som samlat gäller vid reglering i detaljplan med egenskapsbestämmelser för både kvartermark och för allmän plats. Regleringen har som syfte att skapa förutsättningar för enhetlig digital överförbarhet och sökbarhet genom att ett enhetligt planbestämmelesystem skapas.

Precis som i motsvarande bestämmelser för användningar, det vill säga 4 kap. 1 §, 5 kap. 1 § och 6 kap. 1 § innehåller paragrafen regler om hur reglering med planbestämmelser ska ske och hur de ska kodas.

Konsekvenser

Ett enhetligt planbestämmelesystem skapas för egenskapsbestämmelser. De formuleringar och underkategorier av planbestämmelser som

föreskriften reglerar blir nationellt sökbara genom att krav ställs på att kommunerna ska följa tabellerna med koder. Det blir möjligt att räkna ut byggrätt för antagna planer eftersom de bestämmelser som reglerar byggrätt är färdigformulerade i föreskriften. Kommunen måste säkerställa att den programvara man har som verktyg för att producera detaljplaner ger möjlighet att uppfylla kravet.

7 kap. 2 §

2 § Bestämmelser om utformning av allmän plats ska tillämpas för att reglera utformning på allmän plats.

Tabell 7.1 Utformning av allmän plats

Underkategori	Underkategorikod
Utformning av områden för fordonstrafik	DP_AP_Eg_UtformAP_Fordon
Utformning av områden för gång och cykel	DP_AP_Eg_UtformAP_GC
Utformning av områden för dagvatten	DP_AP_Eg_UtformAP_Dagv
Utformning av områden för lek och aktivitet	DP_AP_Eg_UtformAP_LekAktivitet
Utformning av vegetation	DP_AP_Eg_UtformAP_Veg
Användning av byggnader	DP_AP_Eg_UtformAP_AnvAvByggn
Placering	DP_AP_Eg_UtformAP_Plac
Markens utformning	DP_AP_Eg_UtformAP_Mark
Utformning av byggnadsverk	DP_AP_Eg_UtformAP_UtfByggnadsverk
Skydd mot störningar	DP_AP_Eg_UtformAP_SkyddStorning
Storlek på byggnadsverk	DP_AP_Eg_UtformAP_Storlek
Annan utformning av allmän plats	DP_AP_Eg_UtformAP_Annan

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om utformning av allmän plats regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

I Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan ingick inte bestämmelser om mark och vegetation, placering eller skydd mot störningar i utformning av allmän plats (jfr 6.2 i det allmänna rådet). Dessa låg istället som egna typer av egenskapsbestämmelser på allmän plats (6.3–4). Dessa typer av bestämmelser samlas nu istället i paragrafen och tabellen till denna. Någon ändring i sak avses inte.

Lagstöd: 4 kap. 5 § 2, 8 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om utformning av allmän plats inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 3 §

3 § Bestämmelser om utnyttjandegrad tillämpas på kvartersmark för att reglera bebyggandets största eller minsta omfattning.

Tabell 7.2 Utnyttjandegrad

Underkategori	Formulering av bestämmelser	Bestämmeleskod
Största area i kvm	Största bruttoarea är [siffra] m ² per fastighet	DP_KM_Eg_Utnytt_StorstaAreaKvm_BruttoFastigh
Största area i kvm	Största bruttoarea är [siffra] m ²	DP_KM_Eg_Utnytt_StorstaAreaKvm_Brutto
Största area i kvm	Största bruttoarea är [siffra] m ² inom användningsområdet	DP_KM_Eg_Utnytt_StorstaAreaKvm_BruttoAnv
Största area i kvm	Största byggnadsarea är [siffra] m ² per fastighet	DP_KM_Eg_Utnytt_StorstaAreaKvm_ByggnadsareaFastigh
Största area i kvm	Största byggnadsarea är [siffra] m ²	DP_KM_Eg_Utnytt_StorstaAreaKvm_Byggnadsarea
Största area i kvm	Största byggnadsarea är [siffra] m ² inom användningsområdet	DP_KM_Eg_Utnytt_StorstaAreaKvm_ByggnadsareaAnv
Största area i kvm	[Fritext]	DP_KM_Eg_Utnytt_StorstaAreaKvm_Annan
Största area i procent	Största bruttoarea är [siffra] % av fastighetsarean inom egenskapsområdet	DP_KM_Eg_Utnytt_StorstaAreaProcc_BruttoEgen
Största area i procent	Största bruttoarea är [siffra] % av fastighetsarean inom användningsområdet	DP_KM_Eg_Utnytt_StorstaAreaProcc_BruttoAnv
Största area i procent	Största byggnadsarea är [siffra] % av fastighetsarean inom egenskapsområdet	DP_KM_Eg_Utnytt_StorstaAreaProcc_ByggnadsEgen
Största area i procent	Största byggnadsarea är [siffra] % av fastighetsarean inom användningsområdet	DP_KM_Eg_Utnytt_StorstaAreaProcc_ByggnadsAnv
Största area i procent	[fritext]	DP_KM_Eg_Utnytt_StorstaAreaProcc_Annan

Underkategori	Formulering av bestämmelser	Bestämmelsekod
Minsta area i kvm	Minsta bruttoarea är [siffra] m ² per fastighet	DP_KM_Eg_Utnytt_MinstaAreaKvm_BruttoFastigh
Minsta area i kvm	Minsta bruttoarea är [siffra] m ²	DP_KM_Eg_Utnytt_MinstaAreaKvm_BruttoKvm
Minsta area i kvm	Minsta bruttoarea är [siffra] m ² inom användningsområdet	DP_KM_Eg_Utnytt_MinstaAreaKvm_BruttoAnv
Minsta area i kvm	Minsta byggnadsarea är [siffra] m ² per fastighet	DP_KM_Eg_Utnytt_MinstaAreaKvm_ByggnadsFastigh
Minsta area i kvm	Minsta byggnadsarea är [siffra] m ²	DP_KM_Eg_Utnytt_MinstaAreaKvm_Byggnads
Minsta area i kvm	Minsta byggnadsarea är [siffra] m ² inom användningsområdet	DP_KM_Eg_Utnytt_MinstaAreaKvm_ByggnadsAnv
Minsta area i kvm	[fritext]	DP_KM_Eg_Utnytt_MinstaAreaKvm_Annan
Minsta area i procent	Minsta bruttoarea är [siffra] % av fastighetsarean inom egenskapsområdet	DP_KM_Eg_Utnytt_MinstaAreaProc_BruttoEgen
Minsta area i procent	Minsta bruttoarea är [siffra] % av fastighetsarean inom användningsområdet	DP_KM_Eg_Utnytt_MinstaAreaProc_BruttoAnv
Minsta area i procent	Minsta byggnadsarea är [siffra] % av fastighetsarean inom egenskapsområdet	DP_KM_Eg_Utnytt_MinstaAreaProc_ByggnadsEgen
Minsta area i procent	Minsta byggnadsarea är [siffra] % av fastighetsarean inom användningsområdet	DP_KM_Eg_Utnytt_MinstaAreaProc_ByggnadsAnv
Minsta area i procent	[Fritext]	DP_KM_Eg_Utnytt_MinstaAreaProc_Annan
Area under mark	Största bruttoarea under mark är [siffra] m ² [text vid behov]	DP_KM_Eg_Utnytt_AreaUnderMark_StorstaKvm
Area under mark	Minstabruttoarea under mark är [siffra] m ² [text vid behov]	DP_KM_Eg_Utnytt_AreaUnderMark_MinstaKvm
Area under mark	[fritext]	DP_KM_Eg_Utnytt_AreaUnderMark_Annan

Underkategori	Formulering av bestämmelser	Bestämmeleskod
Area per byggnad	Största bruttoarea är [siffra] m ² per [text]	DP_KM_Eg_Utnytt_AnnanUtnytt_St orstaBruttoKvmTomt
Area per byggnad	Minsta bruttoarea är [siffra] m ² per [text]	DP_KM_Eg_Utnytt_AnnanUtnytt_Mi nstaBruttoKvmTomt
Area per byggnad	Största byggnads- area är [siffra] m ² per [text]	DP_KM_Eg_Utnytt_AnnanUtnytt_St orstaByggnadsKvmTomt
Area per byggnad	Minsta byggnads- area är [siffra] m ² per [text]	DP_KM_Eg_Utnytt_AnnanUtnytt_Mi nstaByggnadsKvmTomt
Area per byggnad	[fritext]	DP_KM_Eg_Utnytt_AreaPerBygg_A nnan
Annan utnyttjande- grad	[fritext]	DP_KM_Eg_Utnytt_AnnanUtnytt_A nnan

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om utnyttjandegrad regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. Utnyttjandegrad får tillsammans med övriga bestämmelser om byggrätt även färdigformulerade bestämmelser i tabellen. Detta skiljer sig från de övriga egenskapsbestämmeleserna som i föreskriften ligger i underkategorier. För att möjliggöra sökningar om byggrättens omfattning måste all information ligga i bestämmelseformuleringarna.

Tabellerna innehåller förhållandevis många och komplexa formuleringar. Reglering av utnyttjandegrad är ofta komplicerat eftersom planbestämmeleserna behöver relatera flera olika ytor till varandra på olika sätt, t.ex. procent av en fastighetsarea, eller antal kvadratmeter per egenskapsyta. Det kan också finnas behov av att kombinera bestämmelser på olika sätt för att uppnå önskvärt resultat. Det är samtidigt viktigt att planbestämmeleser som reglerar byggrätt blir sökbara inte endast utifrån bestämmelsetyp, utan även utifrån hur stor byggrätt som bestäms. För att skapa ett system där planbestämmeleserna blir sökbara i tillräcklig utsträckning, utan att begränsa kommunernas möjlighet att anpassa regleringen till planeringssituationen, behöver tabellen därför omfatta flera olika formuleringar, med omfattande möjligheter att anpassa formuleringarna genom tabellens olika fritextfält. Hur de olika formuleringarna bör tillämpas framgår av Boverkets vägledning om planbestämmeleser om utnyttjandegrad.

Tabellen innehåller inga formuleringar som anger intervall av utnyttjandegrad. Skälet är att sådana formuleringar försvårar sökbarheten. Istället

kan intervall regleras genom att både största och minsta utnyttjandegrad regleras genom två separata planbestämmelser.

Lagstöd: 4 kap. 11 § 1, 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om utnyttjandegrad inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem. Genom att färdigformulerade bestämmelser används blir även information om byggrätten digitalt sökbar.

7 kap. 4 §

4 § Bestämmelser om höjd på byggnadsverk ska tillämpas på kvartersmark för att reglera höjd på byggnadsverk.

Tabell 7.3 Höjd på byggnadsverk

Underkategori	Formulering av bestämmelser	Bestämmeleskod
Högsta höjd på byggnadsverk	Högsta nockhöjd på [text] är [siffra] meter [text vid behov]	DP_KM_Eg_Hojd_HogstaHojd_ByggnadsverkNockhojd
Högsta höjd på byggnadsverk	Högsta nockhöjd är [siffra] meter	DP_KM_Eg_Hojd_HogstaHojd_Nockhojd
Högsta höjd på byggnadsverk	Högsta nockhöjd på [text] är [siffra] meter över angivet nollplan [text vid behov]	DP_KM_Eg_Hojd_HogstaHojd_ByggnadsverkNockhojdNollplan
Högsta höjd på byggnadsverk	Högsta nockhöjd är [siffra] meter över angivet nollplan	DP_KM_Eg_Hojd_HogstaHojd_NockhojdNollplan
Högsta höjd på byggnadsverk	Högsta totalhöjd på [text] är [siffra] meter [text vid behov]	DP_KM_Eg_Hojd_HogstaHojd_ByggnadsverkTotalhojd
Högsta höjd på byggnadsverk	Högsta totalhöjd är [siffra] meter	DP_KM_Eg_Hojd_HogstaHojd_Totalhojd
Högsta höjd på byggnadsverk	Högsta totalhöjd på [text] är [siffra] meter över angivet nollplan [text vid behov]	DP_KM_Eg_Hojd_HogstaHojd_ByggnadsverkTotalhojdNollplan
Högsta höjd på byggnadsverk	Högsta totalhöjd är [siffra] meter över angivet nollplan	DP_KM_Eg_Hojd_HogstaHojd_TotalhojdNollplan
Högsta höjd på byggnadsverk	[fritext]	DP_KM_Eg_Hojd_HogstaHojd_Annan

Underkategori	Formulering av bestämmelser	Bestämmelsekod
Lägsta höjd på byggnadsverk	Lägsta nockhöjd på [text] är [siffra] meter [text vid behov]	DP_KM_Eg_Hojd_LagstaHojd_ByggnadsverkNockhojd
Lägsta höjd på byggnadsverk	Lägsta nockhöjd är [siffra] meter	DP_KM_Eg_Hojd_LagstaHojd_Nockhojd
Lägsta höjd på byggnadsverk	Lägsta nockhöjd på [text] är [siffra] meter över angivet nollplan [text vid behov]	DP_KM_Eg_Hojd_LagstaHojd_ByggnadsverkNockhojdNollplan
Lägsta höjd på byggnadsverk	Lägsta nockhöjd är [siffra] meter över angivet nollplan	DP_KM_Eg_Hojd_LagstaHojd_NockhojdNollplan
Lägsta höjd på byggnadsverk	Lägsta totalhöjd på [text] är [siffra] meter [text vid behov]	DP_KM_Eg_Hojd_LagstaHojd_ByggnadsverkTotalhojd
Lägsta höjd på byggnadsverk	Lägsta totalhöjd är [siffra] meter	DP_KM_Eg_Hojd_LagstaHojd_Totalhojd
Lägsta höjd på byggnadsverk	Lägsta totalhöjd på [text] är [siffra] meter över angivet nollplan [text vid behov]	DP_KM_Eg_Hojd_LagstaHojd_ByggnadsverkTotalhojdNollplan
Lägsta höjd på byggnadsverk	Lägsta totalhöjd är [siffra] meter över angivet nollplan	DP_KM_Eg_Hojd_LagstaHojd_TotalhojdNollplan
Lägsta höjd på byggnadsverk	[fritext]	DP_KM_Eg_Hojd_LagstaHojd_Annan
Exakt höjd på byggnadsverk	Nockhöjden på [text] ska vara [siffra] meter [text vid behov]	DP_KM_Eg_Hojd_ExaktHojd_ByggnadsverkNockhojd
Exakt höjd på byggnadsverk	Nockhöjden ska vara [siffra] meter	DP_KM_Eg_Hojd_ExaktHojd_Nockhojd
Exakt höjd på byggnadsverk	Nockhöjden på [text] ska vara [siffra] meter över angivet nollplan [text vid behov]	DP_KM_Eg_Hojd_ExaktHojd_ByggnadsverkNockhojdNollplan
Exakt höjd på byggnadsverk	Nockhöjden ska vara [siffra] meter över angivet nollplan	DP_KM_Eg_Hojd_ExaktHojd_NockhojdNollplan
Exakt höjd på byggnadsverk	Totalhöjden på [text] ska vara [siffra] meter [text vid behov]	DP_KM_Eg_Hojd_ExaktHojd_ByggnadsverkTotalhojd

Underkategori	Formulering av bestämmelser	Bestämmelsekod
Exakt höjd på byggnadsverk	Totalhöjden ska vara [siffra] meter	DP_KM_Eg_Hojd_ExaktHojd_Totalhojd
Exakt höjd på byggnadsverk	Totalhöjden på [text] ska vara [siffra] meter över angivet nollplan [text vid behov]	DP_KM_Eg_Hojd_ExaktHojd_ByggnadsverkTotalhojdNollplan
Exakt höjd på byggnadsverk	Totalhöjden ska vara [siffra] meter över angivet nollplan	DP_KM_Eg_Hojd_ExaktHojd_TotalhojdNollplan
Exakt höjd på byggnadsverk	[fritext]	DP_KM_Eg_Hojd_ExaktHojd_Annan

Motiv

Jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan har bestämmelsen om höjd ändrats till att reglera byggnadsverk och inte enbart byggnader. Detta i enlighet med möjligheten att reglera byggnadsverk i 4 kap. 16 § 1 PBL. Detta möjliggör höjdregering även av andra anläggningar än byggnader, till exempel master.

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om höjd regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelsesystem. Höjd får tillsammans med övriga bestämmelser om byggrätt även färdigformulerade bestämmelser i tabellen. Detta skiljer sig från de övriga egenskapsbestämmelserna som i föreskriften ligger i underkategorier. För att möjliggöra sökningar om byggrättens omfattning måste all information ligga i bestämmelseformuleringarna.

I tabellen finns underkategorier för totalhöjd ochnockhöjd samt annan höjd på byggnadsverk. Höjdbegreppen nock- och totalhöjd definieras i 1 kap. 3 §. Begreppet byggnadshöjd tas inte med eftersom Boverket inte rekommenderar detta sätt att reglera höjd på byggnader. Tidigare utredningar från Boverket (se bl.a. Boverkets rapport 2014:4) visar att mätningen av byggnadshöjd ger upphov till stora tolkningssvårigheter i såväl kommuner och på länsstyrelser som i domstolar, vilket avspeglas i den omfattande och komplexa rättspraxis som finns på området. Detsamma gäller användningen av våningsantal.

Kommunen har möjlighet att använda andra höjdbegrepp än total- och nockhöjd i de höjdbestämmelser som de själva formulerar. Det görs med stöd av tabellernas fritextfält. Det innebär dock att höjdbestämmelsen inte blir sökbar på samma sätt och därför inte heller kan ingå i en beräkning av byggrätten.

I Boverkets allmänna råd om planbestämmelser (2014:5) angavs att bestämmelser om höjd på byggnader bör kombineras med bestämmelser som reglerar markens höjdförhållanden och höjdlägen. Reglering av höjd kan vara en komplex fråga som är beroende av förhållandena i det enskilda fallet och det är därför lämpligt att rekommendationerna presenteras i ett sammanhang. Hur kommunen lämpligen relaterar höjder till markförhållanden kommer framgå av vägledning.

Tabellen innehåller inga formuleringar som anger intervall av höjd. Skälet är att sådana formuleringar försvårar sökbarheten. Istället kan intervall regleras genom att både största och minsta höjd regleras genom två separata planbestämmelser.

Lagstöd: 4 kap. 11 § 1, 16 § 1 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om höjd inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem. Genom att färdigformulerade bestämmelser används blir även information om byggrätten digitalt sökbar.

7 kap. 5 §

5 § Bestämmelser om begränsning av markens utnyttjande ska tillämpas på kvartersmark för att reglera att marken inte får förses med byggnadsverk eller viss typ av byggnadsverk, att marken endast får endast förses med viss typ av byggnadsverk eller att marken endast får förses med byggnadsverk under mark.

Tabell 7.4 Begränsning av markens utnyttjande

Underkategori	Underkategorikod
Marken får inte förses med byggnadsverk	DP_KM_Eg_BegransningAvMarkensUtnyttjande_EjByggnadsverk
Marken får endast förses med viss typ av byggnadsverk	DP_KM_Eg_BegransningAvMarkensUtnyttjande_TypByggnadsverk
Endast byggnadsverk under mark	DP_KM_Eg_BegransningAvMarkensUtnyttjande_ByggnadsverkUnderMark

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om begränsning av markens utnyttjande regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Planbestämmelser om begränsning av markens utnyttjande har formulerats på olika sätt genom tiderna och haft olika innebörd beroende på rättspraxis och definitioner i lagen. I dagens PBL kan sådana bestämmelser sägas ha stöd både i 4 kap. 11 § 1 och 16 § 1, eftersom det både kan handla om att reglera bebyggandets omfattning och om placering av

byggnadsverk. Begreppet bebygga definieras i 1 kap. 4 § PBL som att förse ett område med byggnadsverk. Byggnadsverk definieras i sin tur som byggnader och andra anläggningar än byggnader, så som mur eller plank. PBL ger alltså möjligheten att reglera omfattning och placering av såväl byggnader som andra anläggningar än byggnader. Vad som omfattas av en planbestämmelse avgörs av dess formulering och vilka begrepp som används.

Föreskriften ger därför möjligheten att begränsa markens utnyttjande på flera olika sätt genom planbestämmelser. Under underkategorin ”Marken får inte försees med byggnadsverk” kan kommunen t.ex. formulera bestämmelser om att marken inte får försees med byggnader eller att den inte får försees med en viss typ av byggnadsverk, t.ex. mur eller plank. Kommunen kan också formulera en bestämmelse om att marken inte får försees med byggnadsverk, vilket alltså innebär att vare sig byggnader eller andra anläggningar får placeras. Närmare formuleringar av sådana bestämmelser hämtas ur Boverkets Planbestämmelsekatalog men kan också formuleras av kommunen själv.

Enligt Boverkets allmänna råd om redovisning i detaljplan kan sådana planbestämmelser redovisas på olika sätt i en plankarta. Till exempel kan det ofta använda rastret prickmark användas för att redovisa en planbestämmelse om att marken inte får försees med byggnad. Rastret prickmark kan dock lika gärna användas för att redovisa att marken inte får försees med byggnadsverk. Kommunen kan också redovisa bestämmelsen på helt andra sätt i plankartan eftersom det allmänna rådet inte är bindande. Det kan vara nödvändigt t.ex. om en detaljplan innehåller flera planbestämmelser om begränsning av markens utnyttjande som har olika formulering och innebörd.

Det är även möjligt att formulera en planbestämmelse om att endast en viss typ av byggnad får placeras. Planbestämmelsen har liknande innebörd som den tidigare använda bestämmelsen korsmark, men har vidgats för att möjliggöra reglering av flera olika byggnadsverk. Den kan formuleras t.ex. ”marken får endast försees med komplementbyggnad” men kan också omfatta andra anläggningar än byggnader, t.ex. upplag eller dylikt.

Endast byggnadsverk under mark har införts för att möjliggöra bestämmelser om sådan begränsning. Denna bestämmelse liknar den äldre bestämmelsen ringmark men ges en delvis annan omfattning. Boverket anser att det är olämpligt att exempelvis ange att byggnadens bjälklag ska vara körbart eller planterbart eftersom det anger otydliga förutsättningar för genomförandet.

Lagstöd: 4 kap. 11 § 1, 16 § 1 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om begränsning av markens utnyttjande inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå. Eftersom föreskriften endast förtydligar de regleringsmöjligheter som finns i PBL finns det inga rättsliga konsekvenser. Genom att föreskriften slår fast hur bestämmelsen får användas ökar förutsättningarna för en tydlig och enhetlig tillämpning. I praktiken kan regleringen innebära att kommunen på ett mer noggrant sätt än tidigare behöver välja en formulering som har önskad effekt i en detaljplan. Detta faller dock redan idag inom kommunens ansvar för detaljplaneringen. Eftersom Planbestämmeleskatalogen innehåller flera olika formuleringar krävs det att kommunen förstår innebörden i de olika begreppen som används och som definieras i PBL. Boverket kommer förtydliga detta genom vägledning.

7 kap. 6 §

6 § Bestämmelser om takvinkel ska tillämpas på kvartersmark för att reglera lutning i grader på tak.

Tabell 7.5 Takvinkel

Underkategori	Formulering av bestämmelser	Bestämmeleskod
Största takvinkel	Största takvinkel är [siffra] grader	DP_KM_Eg_Takvinkel_Storsta_Storsta
Största takvinkel	Största takvinkel för [text] är [siffra] grader	DP_KM_Eg_Takvinkel_Storsta_Byggnad
Största takvinkel	[fritext]	DP_KM_Eg_Takvinkel_Storsta_Annan
Minsta takvinkel	Minsta takvinkel är [siffra] grader	DP_KM_Eg_Takvinkel_Minsta_Minsta
Minsta takvinkel	Minsta takvinkel för [text] är [siffra] grader	DP_KM_Eg_Takvinkel_Minsta_Byggnad
Minsta takvinkel	[fritext]	DP_KM_Eg_Takvinkel_Minsta_Annan
Exakt takvinkel	Takvinkeln ska vara [siffra] grader	DP_KM_Eg_Takvinkel_Exakt_Exakt
Exakt takvinkel	Takvinkeln för [text] ska vara [siffra] grader	DP_KM_Eg_Takvinkel_Exakt_Byggnad
Exakt takvinkel	[fritext]	DP_KM_Eg_Takvinkel_Exakt_Annan

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om takvinkel regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. Takvinkel får tillsammans med övriga bestämmelser om byggrätt även färdigformulerade bestämmelser i tabellen. Detta skiljer sig från de övriga egenskapsbestämmelserna som i föreskriften ligger i underkategorier. För att möjliggöra sökningar om byggrättens omfattning måste all information ligga i bestämmelseformuleringarna.

Tabellen innehåller inga formuleringar som anger intervall av takvinkel. Skälet är att sådana formuleringar försvårar sökbarheten. Istället kan intervall regleras genom att både största och minsta takvinkel regleras genom två separata planbestämmelser.

Lagstöd: 4 kap. 11 § 1, 16 § 1 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om takvinkel inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem. Genom att färdigformulerade bestämmelser används blir även information om byggrätten digitalt sökbar.

7 kap. 7 §

7 § Bestämmelser om fastighetsstorlek ska tillämpas på kvartersmark för att reglera största och/eller minsta fastighetsstorlek.

Tabell 7.6 Fastighetsstorlek

Underkategori	Formulering av bestämmelser	Bestämmelsekod
Största fastighetsstorlek	Största fastighetsstorlek är [siffra] m ²	DP_KM_Eg_Fastighetsstorlek_Storsta_Storsta
Minsta fastighetsstorlek	Minsta fastighetsstorlek är [siffra] m ²	DP_KM_Eg_Fastighetsstorlek_Minsta_Minsta

Motiv

Jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan har det förtydligats vad bestämmelser om fastighetsstorlek reglerar.

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om fastighetsstorlek regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. Fastighetsstorlek får tillsammans med övriga bestämmelser om byggrätt även färdigformulerade bestämmelser i tabellen. Detta skiljer sig från de övriga egenskapsbestämmelserna som i föreskriften ligger i underkategorier. För

att möjliggöra sökningar om byggrättens omfattning måste all information ligga i bestämmelseformuleringarna.

Boverket noterar att det inte är möjligt att reglera storlek på tomt enligt bestämmelsen. Skälet är att 4 kap. PBL inte ger den möjligheten (jfr 4 kap 18 §). Begreppet tomt definierades 2 maj 2011 genom 1 kap. 4 § PBL. Begreppet har därmed i vissa fall fått en annan innebörd än i äldre lagstiftning och förarbeten (jfr t.ex. prop. 1985/86:1 sid. 641). Att äldre lagstiftning gav möjlighet att styra tomtstorlek innebär därför inte någon annan bedömning.

Tabellen innehåller inga formuleringar som anger intervall av fastighetsstorlek. Skälet är att sådana formuleringar försvårar sökbarheten. Istället kan intervall regleras genom att både största och minsta fastighetsstorlek regleras genom två separata planbestämmelser.

Lagstöd: 4 kap. 18 § första stycket och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om fastighetsstorlek inordnas i ett enhetligt planbestämmelesystem. Genom att färdigformulerade bestämmelser används blir även information om byggrätten digitalt sökbar.

7 kap. 8 §

8 § Bestämmelser om placering ska tillämpas på kvartersmark för att reglera byggnadsverks och tomters placering.

Tabell 7.7 Placering

Underkategori	Underkategorikod
Placering av byggnadsverk	DP_KM_Eg_Plac_Byggnadsverk
Annan placering	DP_KM_Eg_Plac_AnnanPlac

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om placering regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Tabellen innehåller inga underkategorier för placering av tomt. Skälet är att trots att lagen ger en möjlighet att reglera detta (4 kap. 16 § 1), innebär definitionen av tomt att en sådan bestämmelse kan bli mycket svår att tillämpa (jfr 1 kap. 4 § PBL). Boverket rekommenderar därför inte att en sådan bestämmelse används. Vill kommunen ändå göra detta, ska fritextfältet "Annan placering" användas.

Lagstöd: 4 kap. 16 § 1 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om placering inordnas i ett enhetligt planbestäm-
melse-system och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 9 §

9 § Bestämmelser om utformning ska tillämpas på kvartersmark för att
reglera byggnadsverks form, färg och material, fasadutsmäckningar, ty-
per av byggnadsverk samt utformning av tomt.

Tabell 7.8 Utformning

Underkategori	Underkategorikod
En- och tvåbostadshus	DP_KM_Eg_Utform_EnOchTva
Flerbostadshus	DP_KM_Eg_Utform_Flerbostad
Annan typ av byggnadsverk	DP_KM_Eg_Utform_AnnanTypAvByggnadsverk
Byggnadsverks form, färg och material	DP_KM_Eg_Utform_Form
Annan utformning	DP_KM_Eg_Utform_AnnanUtform

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om utformning
regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för
detaljplan har det förtydligats att bestämmelser om utformning kan gälla
för byggnadsverk och inte enbart byggnader.

Jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för
detaljplan har rekommendationen om att det krävs särskilda skäl för att
reglera utformning inte överförts som föreskriftsregel eller som allmänt
råd. Detta eftersom det följer av de allmänna principerna för planläggning
att reglering genom detaljplan inte ska omfatta mer än vad som är nöd-
vändigt.

Lagstöd: 4 kap. 16 § 1 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om utformning inrättas i ett enhetligt planbe-
stämmelse-system och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 10 §

10 § Bestämmelser om utförande ska tillämpas på kvartersmark för att reglera byggnadsteknik samt markens genomsläpplighet.

Tabell 7.9 Utförande

Underkategori	Underkategorikod
Grundläggning	DP_KM_Eg_Utförande_Grundlagg
Entréer	DP_KM_Eg_Utförande_Entre
Fasader	DP_KM_Eg_Utförande_Fasader
Ventilation	DP_KM_Eg_Utförande_Ventilation
Markens genomsläpplighet	DP_KM_Eg_Utförande_Genomslapp
Schaktningsnivå	DP_KM_Eg_Utförande_Schaktningsniva
Annat utförande	DP_KM_Eg_Utförande_AnnatUtförande

Motiv

Jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan har det förtydligats att utförandebestämmelser kan användas för att reglera markens genomsläpplighet.

I det allmänna rådet angavs att utförandebestämmelser endast bör tillämpas om det krävs för att bebyggelse ska komma till stånd. Detta är en allmän princip för planläggning och behöver därför inte anges i föreskriften.

Lagstöd: 4 kap. 16 § 1 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om utförande inordnas i ett enhetligt planbestämmelsesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 11 §

11 § Bestämmelser om byggnaders användning ska tillämpas på kvartersmark för att reglera hur byggnaders användning avgränsas eller fördelas.

Tabell 7.10 Byggnaders användning

Underkategori	Underkategorikod
Byggnaders användning	DP_KM_Eg_ByggnadersAnvandning_ByggnAnv
Lägenhetsutformning	DP_KM_Eg_ByggnadersAnvandning_Lagenhetsutform

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om byggnaders användning regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelsesystem.

Bestämmelsen har inte funnits med i Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan. Den införs då möjligheten finns enligt 4 kap. 11 § 2 PBL. Denna bestämmelse möjliggör även tredimensionella regleringar när användningen av en byggnad delas upp.

Att reglera genom egenskapsbestämmelser om byggnaders användning skiljer sig från tredimensionell reglering med användningsbestämmelser. Egenskapsbestämmelser om byggnaders användning används för att styra byggnaders användning inom ett användningsområde, t.ex. hur försäljningsytor och lager ska fördelas i en byggnad inom ett område som reglerats med användningen detaljhandel. De kan också användas inom ett område med kombinerade användningar, t.ex. bostäder med handel i bottenvåningen. I motsats till detta används tredimensionell reglering med användningsbestämmelser för att avgränsa inom vilken volym en viss användning gäller.

Bestämmelser om lägenhetsutformning avser bestämmelser som behövs för att uppnå kraven i förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggande, exempelvis att en viss andel av lägenhetens bostadsrum ska vara vända åt ett visst håll. Det har enligt Boverkets vägledning tidigare varit möjligt att reglera lägenhetsutformning genom utformningsbestämmelser med stöd av 4 kap. 16 § 1 PBL.

Enligt denna paragraf i föreskriften ska lägenhetsutformning istället regleras genom bestämmelser om byggnaders användning. Skälet är att Boverket numera anser att en sådan planbestämmelse snarare har stöd i 4 kap. 11 § 2 PBL, eftersom den avser en byggnads interiör (jfr prop. 1985/86:1 sid. 575).

Lagstöd: 4 kap. 11 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om byggnaders användning inordnas i ett enhetligt planbestämmelsesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå. Genom att bestämmelsen införs skapas tydligare förutsättningar för att avgränsa och fördela en byggnads användning. Det juridiska stödet för att reglera lägenhetsutformning blir tydligare.

7 kap. 12 §

12 § Bestämmelser om lägenhetsfördelning och storlek på lägenheter ska tillämpas på kvartersmark för att reglera andelen lägenheter av olika slag i bostadsbyggnader och lägenheternas storlek.

Tabell 7.11 Lägenhetsfördelning och storlek på lägenheter

Underkategori	Underkategorikod
Lägenhetsfördelning	DP_KM_Eg_LghFordelningOchStorlek_LghFordelning
Storlek på lägenheter	DP_KM_Eg_LghFordelningOchStorlek_LghStorlek

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om lägenhetsfördelning och storlek på lägenheter regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelsystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 11 § 3 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om lägenhetsfördelning och storlek på lägenheter inordnas i ett enhetligt planbestämmelsystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 13 §

13 § Bestämmelser om markens anordnande och vegetation ska tillämpas på kvartersmark för att reglera markförhållanden, vegetation och parkering.

Tabell 7.12 Markens anordnade och vegetation

Underkategori	Underkategorikod
Markförhållanden	DP_KM_Eg_MarkensAnordOchVeg_Markforhallanden
Vegetation	DP_KM_Eg_MarkensAnordOchVeg_Vegetation
Parkering och lastning	DP_KM_Eg_MarkensAnordOchVeg_ParkeringLastning
Annan mark	DP_KM_Eg_MarkensAnordOchVeg_AnnanMark

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om markens anordnande och vegetation regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelsystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 10, 13 och 30 §§ PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om markens anordnande och vegetation inordnas i ett enhetligt planbestämmelsystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 14 §

14 § Bestämmelser om stängsel, utfart och annan utgång ska tillämpas på allmän plats och kvartersmark för att reglera var stängsel ska finnas samt var utfart och annan utgång får respektive inte får anordnas mot allmän plats.

Tabell 7.13 Stängsel och utfart, allmän plats

Underkategori	Underkategorikod
Utfart	DP_AP_Eg_StangselUtfart_Utfart
Stängsel	DP_AP_Eg_StangselUtfart_Stangsel

Tabell 7.14 Stängsel och utfart, kvartersmark

Underkategori	Underkategorikod
Utfart	DP_KM_Eg_StangselUtfart_Utfart
Stängsel	DP_KM_Eg_StangselUtfart_Stangsel

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om stängsel och utfart regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelsesystem.

Språkliga justeringar har gjorts, men ingen ändring är avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Under remissförfarandet har framförts att det även borde vara möjligt att bestämma t.ex. utfartsförbud mot kvartersmark. Detta är dock inte möjligt enligt lagen (jfr 4 kap. 9 § PBL).

Lagstöd: 4 kap. 9 § och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om stängsel och utfart inrättas i ett enhetligt planbestämmelsesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 15 §

15 § Bestämmelser om skydd av kulturvärden ska på allmän plats tillämpas för att reglera hur befintliga miljöer som är särskilt värdefulla ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt ska skyddas.

Bestämmelser om skydd av kulturvärden ska på kvartersmark tillämpas för att reglera hur befintliga byggnader, bygglovspliktiga anläggningar, bebyggelseområden och tomter som är särskilt värdefulla ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt ska skyddas.

Tabell 7.15 Skydd av kulturvärden, allmän plats

Underkategori	Underkategorikod
Byggnad	DP_AP_Eg_SkyddKultur_Byggnad
Bygglovspliktig anläggning	DP_AP_Eg_SkyddKultur_ByggAnlägg
Byggnadsdel	DP_AP_Eg_SkyddKultur_Byggnadsdel
Bebyggelseområde	DP_AP_Eg_SkyddKultur_Bebyggelseomr
Annat skydd av kulturvärden	DP_AP_Eg_SkyddKultur_AnnatSkyddKultur

Tabell 7.16 Skydd av kulturvärden, kvartersmark

Underkategori	Underkategorikod
Byggnad	DP_KM_Eg_SkyddKultur_Byggnad
Bygglovspliktig anläggning	DP_KM_Eg_SkyddKultur_ByggAnlägg
Byggnadsdel	DP_KM_Eg_SkyddKultur_Byggnadsdel
Bebyggelseområde	DP_KM_Eg_SkyddKultur_Bebyggelseomr
Tomt	DP_KM_Eg_SkyddKultur_Tomt
Annat skydd av kulturvärden	DP_KM_Eg_SkyddKultur_AnnatSkyddKultur

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om skydd av kulturvärden regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. Förtydliganden har gjorts gällande vad bestämmelsen reglerar jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Paragrafen är uppdelad i två stycken eftersom möjligheterna att reglera med egenskapsbestämmelser om skydd av kulturvärden enligt PBL är olika beroende på om bestämmelserna gäller allmän plats eller kvartersmark.

På allmän plats har kommunen relativt omfattande möjligheter att reglera med egenskapsbestämmelser om skydd av kulturvärden (jfr 4 kap. 8 § 1 PBL). Kommunen kan reglera hur allmänna platser ska skyddas, utan någon begränsning exempelvis till lovpliktiga åtgärder.

På kvartersmark framgår regleringsmöjligheterna av 4 kap. 16 § 3 PBL. Den bestämmelsen hänvisar vidare till 2 kap. 6 § tredje stycket och 8 kap. 13 § PBL, det så kallade förvanskingsförbudet. 8 kap. 13 § innehåller en uppräknig av vad som omfattas av förvanskingsförbudet. Boverket tolkar hänvisningen till 8 kap. 13 § och den uppräknig som görs där som att en bestämmelse om skydd av kulturvärden kan användas för att skydda byggnader, bygglovspliktiga anläggningar, tomter och bebyggelseområden. Bestämmelsen kan alltså inte användas för alla typer av byggnadsverk.

När det gäller bestämmelser om skydd av en tomt eller ett bebyggelseområde som bedöms vara särskilt värdefulla, är detta en möjlighet som

framgår av lagen. Däremot är det inte helt tydligt hur den ska tillämpas. Boverket tolkar dock 4 kap. 16 § 3 som att en planbestämmelse om skydd av kulturvärden bör kunna omfatta även icke lovpliktiga byggnadsverk som är en del av den särskilt värdefulla tomten eller bebyggelseområdet. Det kan till exempel röra sig om stenbeläggning, murar, trappor med mera.

Lagstöd: 4 kap. 8 § 1, 16 § 3 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om skydd av kulturvärden inrättas i ett enhetligt planbestämmelesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå. Bestämmelsen förtydligar också vilka regleringsmöjligheter som finns i PBL.

7 kap. 16 §

16 § Bestämmelser om rivningsförbud ska tillämpas på allmän plats och kvartersmark för att reglera att befintliga byggnader som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte får rivas.

Första stycket gäller även byggnader som i sig inte är särskilt värdefulla men som ingår i ett bebyggelseområde som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

Tabell 7.17 Rivningsförbud, allmän plats

Underkategori	Underkategorikod
Rivningsförbud	DP_AP_Eg_Rivningsforbud_Rivningsforbud

Tabell 7.18 Rivningsförbud, kvartersmark

Underkategori	Underkategorikod
Rivningsförbud	DP_KM_Eg_Rivningsforbud_Rivningsforbud

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om rivningsförbud regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Förtydliganden har gjorts gällande vad bestämmelsen reglerar jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Bestämmelsens andra stycke förtydligar att det även är möjligt att bestämma rivningsförbud för byggnader som ingår i ett särskilt värdefullt bebyggelseområde enligt 8 kap. 13 § andra stycket 4, även om dessa byggnader i sig inte är särskilt värdefulla (4 kap. 16 § 4).

Lagstöd: 4 kap. 16 § 4 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om rivningsförbud inrättas i ett enhetligt planbestämmelsystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 17 §

17 § Bestämmelser om varsamhet ska tillämpas på allmän plats och kvartersmark för att reglera vilka karaktärsdrag och värden hos befintliga byggnader och bygglovspliktiga anläggningar som varsamheten speciellt ska inriktas på.

Tabell 7.19 Varsamhet, allmän plats

Underkategori	Underkategorikod
Varsamhet	DP_AP_Eg_Varsam_Varsam

Tabell 7.20 Varsamhet, kvartersmark

Underkategori	Underkategorikod
Varsamhet	DP_KM_Eg_Varsam_Varsam

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om varsamhet regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelsystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 16 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om varsamhet inrättas i ett enhetligt planbestämmelsystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 18 §

18 § Bestämmelser om skydd mot störningar ska tillämpas på kvartersmark för att reglera skyddsåtgärder för att motverka markföroreningar, olyckor, översvämning och erosion, skyddsåtgärder för att motverka störningar från omgivningen samt högsta tillåtna nivåer på störning.

Tabell 7.21 Skydd mot störningar

Underkategori	Underkategorikod
Buller	DP_KM_Eg_Skydd_Buller
Vibration	DP_KM_Eg_Skydd_Vibration
Ljus	DP_KM_Eg_Skydd_Ljus
Markföroreningar	DP_KM_Eg_Skydd_Markfororening
Olyckor	DP_KM_Eg_Skydd_Olyckor
Översvämning	DP_KM_Eg_Skydd_Oversvamning
Erosion	DP_KM_Eg_Skydd_Erosion
Högsta tillåtna värden	DP_KM_Eg_Skydd_HogstaTillatnaVarden
Annat skydd mot störningar	DP_KM_Eg_Skydd_AnnatSkyddMotStorning

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om skydd mot störningar regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Boverkets allmänna råd om planbestämmelser (2014:5) innehöll flera olika rekommendationer om egenskapsbestämmelsen Skydd mot störningar. Dessa har inte överförts, vare sig som bindande föreskriftsregler eller allmänna råd.

När det gäller rekommendationen om att egenskapsbestämmelser om skydd mot störning bör kombineras med bestämmelser om villkor för lov eller startbesked har den inte överförts. Det beror på att detta är en allmän princip för reglering av sådana viktiga åtgärder på kvartermark, eftersom det annars inte är möjligt att garantera att åtgärderna genomförs. Rekommendationen framgår dock av Boverkets vägledning.

Det allmänna rådet angav även att högsta nivåer på störningar bara kan regleras om särskilda skäl finns. Detta följer dock av 4 kap. 12 § 3 PBL, varför det tas bort ur föreskriften.

Lagstöd: 4 kap. 12 §, 14 § 4–5 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om skydd mot störningar inrättas i ett enhetligt planbestämmelesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 19 §

19 § Bestämmelser om markreservat för allmännyttiga ändamål ska tillämpas på allmän plats, kvartermark och vattenområde för att reglera att ett område reserveras för att ge utrymme för ett visst allmännyttigt ändamål.

Tabell 7.22 Markreservat för allmännyttiga ändamål, allmän plats

Underkategori	Underkategorikod
Elektronisk kommunikation	DP_AP_Eg_Markreservat_ElektroniskKom
Energianläggningar	DP_AP_Eg_Markreservat_Energi
Underjordiska ledningar	DP_AP_Eg_Markreservat_UnderjordiskLedning
Luftledningar	DP_AP_Eg_Markreservat_Luftledning
Gång- och cykeltrafik	DP_AP_Eg_Markreservat_GC
Körtrafik	DP_AP_Eg_Markreservat_Kortrafik
Spårtrafik	DP_AP_Eg_Markreservat_Spartrafik
Bro	DP_AP_Eg_Markreservat_Bro
Brygga	DP_AP_Eg_Markreservat_Brygga
Tunnel	DP_AP_Eg_Markreservat_Tunnel

Tabell 7.23 Markreservat för allmännyttiga ändamål, kvartersmark

Underkategori	Underkategorikod
Elektronisk kommunikation	DP_KM_Eg_Markreservat_ElektroniskKom
Energianläggningar	DP_KM_Eg_Markreservat_Energi
Underjordiska ledningar	DP_KM_Eg_Markreservat_UnderjordiskLedning
Luftledningar	DP_KM_Eg_Markreservat_Luftledning
Gång- och cykeltrafik	DP_KM_Eg_Markreservat_GC
Körtrafik	DP_KM_Eg_Markreservat_Kortrafik
Spårtrafik	DP_KM_Eg_Markreservat_Spartrafik
Bro	DP_KM_Eg_Markreservat_Bro
Brygga	DP_KM_Eg_Markreservat_Brygga
Tunnel	DP_KM_Eg_Markreservat_Tunnel

Tabell 7.24 Markreservat för allmännyttiga ändamål, vattenområde

Underkategori	Underkategorikod
Elektronisk kommunikation	DP_VO_Eg_Markreservat_ElektroniskKom
Energianläggningar	DP_VO_Eg_Markreservat_Energi
Underjordiska ledningar	DP_VO_Eg_Markreservat_UnderjordiskLedning
Luftledningar	DP_VO_Eg_Markreservat_Luftledning
Gång- och cykeltrafik	DP_VO_Eg_Markreservat_GC
Körtrafik	DP_VO_Eg_Markreservat_Kortrafik
Spårtrafik	DP_VO_Eg_Markreservat_Spartrafik
Bro	DP_VO_Eg_Markreservat_Bro
Brygga	DP_VO_Eg_Markreservat_Brygga
Tunnel	DP_VO_Eg_Markreservat_Tunnel

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om markreservat för allmännyttiga ändamål regleras för att skapa ett enhetligt planbestämelsesystem.

Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan innehöll en rekommendation om att egenskapsbestämmelser om markreservat bara bör tillämpas om det på ett rimligt sätt kan kombineras med den huvudsakliga markanvändningen. Denna rekommendation har inte överförts eftersom detta är en allmän princip för reglering med egenskapsbestämmelser. Rekommendationen framgår dock av Boverkets vägledning.

Lagstöd: 4 kap. 6 §, 5 § 2, 8 § 2 och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om markreservat för allmännyttiga ändamål inrättas i ett enhetligt planbestämelsesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 20 §

20 § Bestämmelser om markreservat för gemensamhetsanläggningar ska tillämpas på allmän plats, kvartersmark och vattenområde för att reglera att ett område reserveras för att ge utrymme för en gemensamhetsanläggning.

Tabell 7.25 Markreservat för gemensamhetsanläggningar, allmän plats

Underkategori	Underkategorikod
Gemensamhetsanläggning	DP_AP_Eg_MarkreservatGemensam_Gemensam

Tabell 7.26 Markreservat för gemensamhetsanläggningar, kvartersmark

Underkategori	Underkategorikod
Gemensamhetsanläggning	DP_KM_Eg_MarkreservatGemensam_Gemensam

Tabell 7.27 Markreservat för gemensamhetsanläggningar, vattenområde

Underkategori	Underkategorikod
Gemensamhetsanläggning	DP_VO_Eg_MarkreservatGemensam_Gemensam

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om markreservat för gemensamhetsanläggningar regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelsystem.

Språkliga justeringar har gjorts, men ingen ändring i sak är avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 18 § första stycket och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om markreservat för gemensamhetsanläggningar inrättas i ett enhetligt planbestämmelsystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap 21 §

21 § Bestämmelser om villkor för lov reglerar att lov ska tillämpas på allmän plats och kvartersmark för att reglera att lov för en åtgärd som innebär en väsentlig ändring av markens användning inte får ges förrän en viss annan åtgärd först har genomförts.

Tabell 7.28 Villkor för lov, allmän plats

Underkategori	Underkategorikod
Trafikanläggning	DP_AP_Eg_VillkorLov_Trafikanl
Energianläggning	DP_AP_Eg_VillkorLov_Energianl
Anläggning för vattenförsörjning	DP_AP_Eg_VillkorLov_Vattenanl
Avloppsanläggning	DP_AP_Eg_VillkorLov_Avloppsanl
Ändring av utfart eller annan utgång	DP_AP_Eg_VillkorLov_Utfart
Skydds- eller säkerhetsåtgärd	DP_AP_Eg_VillkorLov_SkyddSakerhet
Bulleråtgärd	DP_AP_Eg_VillkorLov_Buller

Tabell 7.29 Villkor för lov, kvartersmark

Underkategori	Underkategorikod
Trafikanläggning	DP_KM_Eg_VillkorLov_Trafikanl
Energianläggning	DP_KM_Eg_VillkorLov_Energianl
Anläggning för vattenförsörjning	DP_KM_Eg_VillkorLov_Vattenanl
Avloppsanläggning	DP_KM_Eg_VillkorLov_Avloppsanl
Ändring av utfart eller annan utgång	DP_KM_Eg_VillkorLov_Utfart
Skydds- eller säkerhetsåtgärd	DP_KM_Eg_VillkorLov_SkyddSakerhet
Bulleråtgärd	DP_KM_Eg_VillkorLov_Buller
Rivning av byggnadsverk	DP_KM_Eg_VillkorLov_Rivning
Ombyggnad av byggnadsverk	DP_KM_Eg_VillkorLov_Ombyggnad
Flytt av byggnadsverk	DP_KM_Eg_VillkorLov_Flytt
Ändrad användning av byggnadsverk	DP_KM_Eg_VillkorLov_AndradAnv
Avhjälpande av markförorening	DP_KM_Eg_VillkorLov_Markförorening

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om villkor för lov regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelsesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 14 § och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om villkor för lov inrättas i ett enhetligt planbestämmelsesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 22 §

22 § Bestämmelser om villkor för startbesked ska tillämpas på allmän plats och kvartersmark för att reglera att startbesked för en åtgärd som innebär en väsentlig ändring av markens användning inte får ges förrän en viss annan åtgärd först har genomförts.

Tabell 7.30 Villkor för startbesked, allmän plats

Underkategori	Underkategorikod
Trafikanläggning	DP_AP_Eg_VillkorStart_Trafikanl
Energianläggning	DP_AP_Eg_VillkorStart_Energianl
Anläggning för vattenförsörjning	DP_AP_Eg_VillkorStart_Vattenanl
Avloppsanläggning	DP_AP_Eg_VillkorStart_Avloppsanl
Ändring av utfart eller annan utgång	DP_AP_Eg_VillkorStart_Utfart
Skydds- eller säkerhetsåtgärd	DP_AP_Eg_VillkorStart_SkyddSakerhet
Bulleråtgärd	DP_AP_Eg_VillkorStart_Buller

Tabell 7.31 Villkor för startbesked, kvartersmark

Underkategori	Underkategorikod
Trafikanläggning	DP_KM_Eg_VillkorStart_Trafikanl
Energianläggning	DP_KM_Eg_VillkorStart_Energianl
Anläggning för vattenförsörjning	DP_KM_Eg_VillkorStart_Vattenanl
Avloppsanläggning	DP_KM_Eg_VillkorStart_Avloppsanl
Ändrad användning av byggnadsverk	DP_KM_Eg_VillkorStart_AndradAnv
Skydds- eller säkerhetsåtgärd	DP_KM_Eg_VillkorStart_SkyddSakerhet
Bulleråtgärd	DP_KM_Eg_VillkorStart_Buller
Rivning av byggnadsverk	DP_KM_Eg_VillkorStart_Rivning
Ombyggnad av byggnadsverk	DP_KM_Eg_VillkorStart_Ombyggnad
Flytt av byggnadsverk	DP_KM_Eg_VillkorStart_Flytt
Ändring av utfart eller annan utgång	DP_KM_Eg_VillkorStart_Utfart
Avhjälpande av markförorening	DP_KM_Eg_VillkorStart_Markforening

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om villkor för startbesked regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Under remissförfarandet har framförts önskemål om att även villkor för slutbesked bör införas som planbestämmelse. Boverket noterar att det inte är möjligt att villkora slutbesked med stöd av PBL.

Lagstöd: 4 kap. 14 § och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om villkor för startbesked inrättas i ett enhetligt planbestämmelesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 23 §

23 § Bestämmelser om ändrad lovplikt ska tillämpas på allmän plats och kvartersmark för att minska eller öka omfattningen av kraven på bygg-, rivnings- eller marklov. Bestämmelser om ändrad lovplikt ska alltid preciseras med vad som avses.

Tabell 7.32 Ändrad lovplikt, allmän plats

Underkategori	Underkategorikod
Omfattning av kraven på bygglov	DP_AP_Eg_AndradLovplikt_Bygglov
Omfattning av kraven på rivningslov	DP_AP_Eg_AndradLovplikt_Rivningslov
Omfattning av kraven på marklov	DP_AP_Eg_AndradLovplikt_Marklov

Tabell 7.33 Ändrad lovplikt, kvartersmark

Underkategori	Underkategorikod
Omfattning av kraven på bygglov	DP_KM_Eg_AndradLovplikt_Bygglov
Omfattning av kraven på rivningslov	DP_KM_Eg_AndradLovplikt_Rivningslov
Omfattning av kraven på marklov	DP_KM_Eg_AndradLovplikt_Marklov

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om ändrad lovplikt regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Språkliga justeringar har gjorts, men ingen ändring i sak är avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 15 § och 30 § PBL

Konsekvenser

Egenskapsbestämmelser om ändrad lovplikt inrättas i ett enhetligt planbestämmelesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 24 §

24 § Fastighetsindelingsbestämmelser ska tillämpas på allmän plats, kvartersmark och vattenområde för att reglera hur en fastighet eller samfällighet ska utformas. Fastighetsindelingsbestämmelser ska även tillämpas för att reglera att servitut, ledningsrätt, gemensamhetsanläggning eller annan rättighet, ska skapas, ändras eller upphävas.

Tabell 7.34 Fastighetsindelingsbestämmelser, allmän plats

Underkategori	Underkategorikod
Indelning i fastigheter	DP_AP_Eg_Fastighetsindel_IndelningFastigh
Servitut	DP_AP_Eg_Fastighetsindel_Servitut
Ledningsrätt	DP_AP_Eg_Fastighetsindel_Ledningsratt
Gemensamhetsanläggning	DP_AP_Eg_Fastighetsindel_Gemensamanl
Annan rättighet	DP_AP_Eg_Fastighetsindel_Annan

Tabell 7.35 Fastighetsindelningsbestämmelser, kvartersmark

Underkategori	Underkategorikod
Indelning i fastigheter	DP_KM_Eg_Fastighetsindel_IndelningFastigh
Servitut	DP_KM_Eg_Fastighetsindel_Servitut
Ledningsrätt	DP_KM_Eg_Fastighetsindel_Ledningsratt
Gemensamhetsanläggning	DP_KM_Eg_Fastighetsindel_Gemensamanl
Annan rättighet	DP_KM_Eg_Fastighetsindel_Annan

Tabell 7.36 Fastighetsindelningsbestämmelser, vattenområde

Underkategori	Underkategorikod
Indelning i fastigheter	DP_VO_Eg_Fastighetsindel_IndelningFastigh
Servitut	DP_VO_Eg_Fastighetsindel_Servitut
Ledningsrätt	DP_VO_Eg_Fastighetsindel_Ledningsratt
Gemensamhetsanläggning	DP_VO_Eg_Fastighetsindel_Gemensamanl
Annan rättighet	DP_VO_Eg_Fastighetsindel_Annan

Motiv

Underkategorier och koder för fastighetsindelningsbestämmelser regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelesystem.

Förtydliganden har gjorts gällande vad bestämmelsen reglerar jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

I det allmänna rådet angavs att fastighetsindelningsbestämmelser bör tillämpas när en viss lösning för fastighetsindelningen eftersträvas eller när det finns behov av att bestämma fastighetsindelning. Det framgår dock av 4 kap 18 § andra stycket när fastighetsindelning ska bestämmas i detaljplan, vilket gör rekommendationen överflödiga.

Lagstöd: 4 kap. 18 § första stycket 1–4 och 30 § PBL

Konsekvenser

Fastighetsindelningsbestämmelser inrättas i ett enhetligt planbestämmelesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 25 §

25 § Bestämmelser om upphävande av strandskydd ska tillämpas på allmän plats, kvartersmark och vattenområde för att reglera var strandskyddet upphävs genom detaljplanen.

Tabell 7.37 Upphävande av strandskydd, allmän plats

Underkategori	Underkategorikod
Upphävande av strandskydd	DP_AP_Eg_Strandskydd_Strandskydd

Tabell 7.38 Upphävande av strandskydd, kvartersmark

Underkategori	Underkategorikod
Upphävande av strandskydd	DP_KM_Eg_Strandskydd_Strandskydd

Tabell 7.39 Upphävande av strandskydd, vattenområde

Underkategori	Underkategorikod
Upphävande av strandskydd	DP_VO_Eg_Strandskydd_Strandskydd

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om upphävande av strandskydd regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelsesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 17 § och 30 § PBL

Konsekvenser

Bestämmelser om upphävande av strandskydd inrättas i ett enhetligt planbestämmelsesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

7 kap. 26 §

26 § Bestämmelser om huvudmannaskap ska tillämpas på allmän plats för att reglera då den allmänna platsen ska ha enskilt huvudmannaskap.

Tabell 7.40 Huvudmannaskap

Underkategori	Underkategorikod
Enskilt huvudmannaskap	DP_AP_Eg_Huvudman_EnskiltHuvudm

Motiv

Underkategorier och koder för egenskapsbestämmelser om huvudmannaskap regleras för att skapa ett enhetligt planbestämmelsesystem. I övrigt ingen ändring avsedd jämfört med Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Lagstöd: 4 kap. 7 § och 30 § PBL

Konsekvenser

Bestämmelser om huvudmannaskap inrättas i ett enhetligt planbestämmelsesystem och blir digitalt sökbara på underkategorinivå.

Ikraftträdandebestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 1 oktober 2020.
2. Författningen ska tillämpas på detaljplaner och planbeskrivningar som påbörjats efter den 31 december 2021.

Motiv

Författningen träder ikraft 1 oktober 2020. Det innebär att författningen kan användas från detta datum.

För att kommuner ska kunna anpassa sig till den nya regleringen föreslås att det är obligatoriskt att tillämpa författningen för detaljplaner som påbörjats efter den 31 december 2021.

Frågor om ikraftträdande samt övergångsperiod behandlas mer utförligt under rubriken ”Arbetsmetod och remissförfarande” ovan.

Konsekvenser

Boverket bedömer att tiden för omställning är tillräcklig för att ta fram nya programvaror och för kompetensutveckling av planhandläggare.

Bilaga 1 Företag som påverkas

Tabell 1 visar i vilka branscher företag som påverkas av de nya eller ändrade föreskrifterna är verksamma i samt antal företag efter storlek.

Tabell 1: Antal företag och storlek på företagen

SNI-kod ¹⁾	Antal anställda	Antal företag
41.1 Utvecklare av byggprojekt	0 anställda	340
	1–4 anställda	102
	5–9 anställda	8
	10–19 anställda	5
	20–49 anställda	3
	50–99 anställda	2
	100–199 anställda	1
	200–499 anställda	0
	500+ anställda	0
41.2 Entreprenörer för bostadshus och andra byggnader	0 anställda	13 408
	1–4 anställda	7 871
	5–9 anställda	1 571
	10–19 anställda	822
	20–49 anställda	467
	50–99 anställda	130
	100–199 anställda	40
	200–499 anställda	16
	500+ anställda	7
42.1 Anläggningsentreprenörer för vägar och järnvägar	0 anställda	503
	1–4 anställda	340
	5–9 anställda	56
	10–19 anställda	46

SNI-kod¹⁾	Antal anställda	Antal företag
	20–49 anställda	36
	50–99 anställda	15
	100–199 anställda	4
	200–499 anställda	3
	500+ anställda	7
42.2 Anläggningsentreprenörer för allmännyttiga projekt	0 anställda	728
	1–4 anställda	381
	5–9 anställda	85
	10–19 anställda	57
	20–49 anställda	35
	50–99 anställda	7
	100–199 anställda	5
	200–499 anställda	3
	500+ anställda	1
42.9 Andra anläggningsentreprenörer	0 anställda	375
	1–4 anställda	146
	5–9 anställda	27
	10–19 anställda	16
	20–49 anställda	12
	50–99 anställda	3
	100–199 anställda	0
	200–499 anställda	0
	500+ anställda	0
43.1 Rivningsfirmor, firmor för mark- och grundarbeten	0 anställda	8 755
	1–4 anställda	4 622
	5–9 anställda	922
	10–19 anställda	515

SNI-kod¹⁾	Antal anställda	Antal företag
	20–49 anställda	278
	50–99 anställda	56
	100–199 anställda	11
	200–499 anställda	2
	500+ anställda	0
43.2 Elinstallationsfir- mor, vvs-firmor och andra bygginstallat- ionsfirmor	0 anställda	9 474
	1–4 anställda	7 526
	5–9 anställda	1 830
	10–19 anställda	1 060
	20–49 anställda	554
	50–99 anställda	100
	100–199 anställda	37
	200–499 anställda	11
	500+ anställda	13
43.3 Firmor för slutbe- handling av byggnader	0 anställda	18 580
	1–4 anställda	9 409
	5–9 anställda	1 668
	10–19 anställda	785
	20–49 anställda	378
	50–99 anställda	68
	100–199 anställda	15
	200–499 anställda	4
	500+ anställda	1
43.9 Andra speciali- serade bygg- och an- läggningsentreprenörer	0 anställda	6 240
	1–4 anställda	3 351
	5–9 anställda	939
	10–19 anställda	527

SNI-kod¹⁾	Antal anställda	Antal företag
	20–49 anställda	266
	50–99 anställda	46
	100–199 anställda	20
	200–499 anställda	2
	500+ anställda	0
71.1 Arkitektkontor och tekniska konsultbyråer o.d.	0 anställda	23 062
	1–4 anställda	12 454
	5–9 anställda	1 075
	10–19 anställda	648
	20–49 anställda	363
	50–99 anställda	108
	100–199 anställda	58
	200–499 anställda	20
	500+ anställda	23

Källa: SCB, [Statistikdatabasen](#), hämtad 2020-09-08.

¹⁾ Branschindelning enligt Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 2007).

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se